

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ**

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Τεκμήρια διαβίωσης – Απόκτησης περιουσιακών στοιχείων

ΓΑΤΣΙΟΣ ΑΘ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΓΚΑΤΖΕΛΗΣ Ι. ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:

ΣΥΡΡΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2012

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚ
ΗΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

υποβάλλεται ενσωματωμένη σε κάθε αντίτυπο της πτ. εργασίας

ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τεκμήρια Διαβίωσης - Απόκτησης Περιουσιακών Στοιχείων

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗΣ ΘΕΜΑΤΟΣ

12/2/2010

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ

ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΑΡ. ΜΗΤΡ.	E-mail
Γάτσιος	Βασίλειος	13782	
Γκατζέλης	Ευστάθιος	13798	

ΕΚΘΕΣΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΕΙΣΗΓΗΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

καταχώρηση από τον εισηγητή

Η πτυχιακή εργασία καλύπτει επαρκώς το θέμα καθώς η φορολογική νομοθεσία έχει αλλαγές στο θέμα αυτό. Οι σπουδαστές ασχολήθηκαν με την εργασία και έχουν αναφέρει παραδείγματα. Για αυτούς τους λόγους εγκρίνω προς παρουσίαση το παρόν πόνημα.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

12/5/2012

*(Σε περίπτωση ηλεκτρονικής υποβολής
δεν χρειάζεται υπογραφή)*

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ξεκινώντας την πτυχιακή εργασία σχετικά με τα τεκμήρια διαβίωσης – απόκτησης περιουσιακών στοιχείων, πρωταρχικός σκοπός ήταν να διερευνηθεί όσο το δυνατόν περισσότερο η λειτουργία των τεκμηρίων για κάθε φορολογούμενο ξεχωριστά αλλά και πώς γίνεται ο υπολογισμός αυτών. Όσον αφορά για τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, έγινε προσπάθεια να αναλυθούν όσο το δυνατόν περισσότερο προκειμένου να γίνει μια λεπτομερής ανάλυση των διατάξεων σχετικά με τα τεκμήρια όπως αυτά αναφέρονται στα άρθρα 16 και 17 του Ν.2238/94. Σημαντικό βοήθημα αποτέλεσαν το υλικό που συγκεντρώθηκε και χρησιμοποιήθηκε από τα βιβλία όπως: «Ο έλεγχος των φορολογικών υποθέσεων, τεκμήρια δαπανών διαβίωσης και πόθεν έσχες» του Απόστολου Λιόλιου, «Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων» του Σταματόπουλου Δ. – Καραβοκύρη Α, «Αντικειμενικές δαπάνες – τεκμήρια διαβίωσης» του Παναγιώτη Ρέππα κλπ. Επίσης σημαντικό μέρος πληροφοριών αντλήθηκαν από το διαδίκτυο «inforologia.gr, voria.gr, capital.gr κλπ. καθώς επίσης και από άρθρα του ημερήσιου τύπου αλλά και από το περιοδικό «Δηλώστε έξυπνα 2011». Γενικότερα γίνεται μια εκτενέστερη ανάλυση των διατάξεων της φορολογίας εισοδήματος Ν.2238/94 «Κώδικας φορολογίας εισοδήματος» σχετικά με τα τεκμήρια, τον τρόπο που λειτουργούν, την συμβολή τους στην πάταξη της φοροδιαφυγής αλλά και τον τρόπο που πρόκειται να λειτουργήσουν ενόψει του νέου φορολογικού νομοσχεδίου. Η εργασία χωρίζεται σε τέσσερα κεφάλαια όπου μέσα σ' αυτά καταγράφεται η έννοια των τεκμηρίων, οι λόγοι επιβολής τους αλλά και οι συνέπιες εφαρμογής αυτών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1
ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^Ο	
Διάκριση των δαπανών που προσδιορίζουν το εισόδημα.....	9
1.1. Τι είναι τα τεκμήρια διαβίωσης – απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.....	9
1.2. Οι αλλαγές που φέρνουν τα τεκμήρια.....	12
1.2.1 Αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες.....	13
1.2.2. Δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.....	14
1.3. Ο ορισμός του εισοδήματος.....	17
1.4. Ποιος ο στόχος της νέας φορολογικής πολιτικής.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^Ο	
Τεκμήρια διαβίωσης.....	21
2.1. Υπολογισμός τεκμηρίων για κύρια κατοικία.....	21
2.1.1.Υπολογισμός τεκμηρίων για δευτερεύουσα κατοικία.....	25
2.2. Υπολογισμός δαπάνης διαβίωσης για Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα.....	30
2.2.1. Αντικειμενική δαπάνη για Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα επιχειρήσεων.....	33
2.3. Υπολογισμός δαπάνης διαβίωσης για ιδιοκτήτες σκαφών αναψυχής.....	37

2.4. Ετήσια αντικειμενική δαπάνη για αεροσκάφη και ελικόπτερα.....	44
2.5. Ετήσια αντικειμενική δαπάνη για εξωτερική ή εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης.....	45
2.6. Ετήσια αντικειμενική δαπάνη όταν πρόκειται για δίδακτρα ιδιωτικών σχολείων.....	49
2.7. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για όσους απασχολούν οικιακούς βοηθούς, οδηγούς, κηπουρούς κτλ.....	50
2.8. Περιπτώσεις αμφισβήτησης αντικειμενικής δαπάνης.....	50

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1. Τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.....	52
3.2. Τι ισχύει όταν αγοράζουμε κινητά πράγματα μεγάλης αξίας.....	53
3.3. Εξόφληση δανείων ή πιστώσεων.....	55
3.4. Αγορά ακίνητων κατοικιών.....	56
3.4.1. Πρώτη κατοικία.....	59
3.5. Δαπάνη αγοράς αυτοκινήτων – δίτροχων	62
3.5.1. Αυτοκίνητα.....	62
3.5.2. Δίτροχες μοτοσικλέτες.....	64
3.5.3 Αγοραπωλησία αυτοκινήτων μεταξύ ιδιωτών.....	65
3.6. Αγορά σκαφών αναψυχής και αεροσκαφών.....	66

3.7. Δωρεές.....	67
------------------	----

3.7.1 Περιπτώσεις δωρεών που εξαιρούνται από το τεκμήριο.....	68
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^Ο

4.1. Οι αντικειμενικές δαπάνες διαβίωσης και πως αυτές εμφανίζονται στο έντυπο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (Ε ₁).....	69
--	----

4.1.1. Για κύρια ή δευτερεύουσα κατοικία.....	69
---	----

4.1.2. Για τα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα, σκάφη αναψυχής και αεροσκάφη.....	70
--	----

4.1.3. Για δεξαμενή κολύμβησης, δίδακτρα και βοηθητικό προσωπικό.....	72
---	----

4.2. Οι δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων και πως αυτές εμφανίζονται στο έντυπο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (Ε ₁).....	72
--	----

4.2.1. Για Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα, δίτροχα οχήματα, κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας και απόκτησης κατοικίας.....	72
---	----

4.3. Οι αλλαγές του πίνακα 5 του εντύπου Ε ₁ για τη χρήση 2011.....	76
--	----

4.4. Περιπτώσεις όπου δεν ισχύει το τεκμήριο.....	79
---	----

4.5. Πρακτική εφαρμογή όλων των διατάξεων περί τεκμηρίων.....	80
---	----

4.6. Συμπεράσματα – διαπιστώσεις.....	89
---------------------------------------	----

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	91
----------------------	-----------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	92
--------------------------	-----------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	94
-----------------------	-----------

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Υπολογισμός τεκμηρίου κατοικίας	21
Πίνακας 2: Περιπτώσεις προσάξησης τεκμηρίων κατοικίας.....	22
Πίνακας 3: Υπολογισμός τεκμηρίου δευτερεύουσας κατοικίας.....	24
Πίνακας 4: Υπολογισμός τεκμηρίου για E.I.X.	30
Πίνακας 5: Μείωση τεκμηρίου λόγω παλαιότητας.....	30
Πίνακας 6: Υπολογισμός τεκμηρίων για τα σκάφη αναψυχής.....	36
Πίνακας 7: Αντικειμενική δαπάνη για ιστιοφόρα ή μικτά σκάφη αναψυχής.....	37
Πίνακας 8: Αντικειμενική δαπάνη για ιστιοφόρα ή μικτά σκάφη αναψυχής για κάθε επιπλέον μέτρο.....	38
Πίνακας 9: Μείωση τεκμηρίου λόγω παλαιότητας για σκάφη αναψυχής.....	39
Πίνακας 10: Αντικειμενική δαπάνη δεξαμενών κολύμβησης.....	44

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάνοντας μια ιστορική αναδρομή στο παρελθόν, θα δούμε πως η φορολογία σαν όρος φαίνεται να υφίσταται από την αρχαιότητα. Με λίγα λόγια «φορολογία» ήταν η υποχρέωση των ανθρώπων να καταβάλλουν αντικείμενα ή προϊόντα μεγάλης αξίας σε άρχοντες και κράτη. Συνήθως σε κάθε περιοχή υπήρχε ένας άρχοντας με στρατιωτική και πολιτική εξουσία ή ήταν απλά ένας γαιοκτήμονας στον οποίο αποδίδονταν οι εισφορές. Αυτός με τη σειρά του, αφού συγκέντρωνε όλες τις εισφορές, τις έστελνε στην ανώτατη κρατική αρχή. Στον ελλαδικό χώρο επί Βυζαντίου παρατηρήθηκε το φαινόμενο οι εισφορές να καταβάλλονται στην κοινότητα και αυτή με τη σειρά της να αποδίδεται στο κράτος.

Ιστορικά υπάρχουν περιπτώσεις όπου ο φορολογούμενος δεν είναι ένας πολίτης ή περίοικος (κάτοικος χωρίς πολιτικά δικαιώματα) μιας περιοχής, αλλά ένα ολόκληρο κράτος. Η φορολογία στην αρχαιότητα και το Μεσαίωνα ίσως συνδέθηκε με τη στρατιωτική κατάκτηση ή πολιτική κτήση όπως υποδηλώνει η χαρακτηριστική φράση φόρος υποτελείας. Σχεδόν όμως ταυτόχρονα με τη φορολογία αναπτύχθηκε και το φαινόμενο της φοροδιαφυγής. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να δημιουργηθούν ειδικές οργανώσεις συλλογής φόρων για την εξασφάλιση της είσπραξης των φόρων και τον ακριβή υπολογισμό του κάθε φόρου. Αυτές οι οργανώσεις ταυτόχρονα μπορούσαν να επιδικάσουν ποινές σε φοροφυγάδες. Η φορολογία δεν είναι πάντα η μοναδική πηγή εσόδων ενός κράτους, υπάρχουν και περιπτώσεις όπου το κράτος ελέγχει μερικά μονοπώλια ως κύρια ή συμπληρωματική πηγή εσόδων, όπως συνέβη επί Όθωνα στην Ελλάδα όπου το κράτος είχε τον έλεγχο ορυχείων της Χαλκιδικής. Εκτός όμως από τους φόρους ένα κράτος μπορεί να επιβάλλει εισφορές και σε εμπορικές συναλλαγές που γίνονται μέσα σε αυτό, ακόμα και όταν οι

συναλλασσόμενοι δεν είναι πολίτες του κράτους. Αυτό φαίνεται να συνέβαινε στην αρχαία Ελλάδα όπου φορολογούταν οι εμπορικές συναλλαγές και έτσι οι φόροι που εισπράτταμε από το εμπόριο, αποτελούσαν τη βασική πηγή εσόδων.

Στο σύγχρονο Ελληνικό κράτος συναντάμε για πρώτη φορά τη φορολογία εισοδήματος στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Συγκεκριμένα το 1909 έχουμε την καθιέρωση του γενικού φόρου, ωστόσο δεν υπάρχει κάποια σχετική νομοθεσία μέσα στην πρώτη εικοσαετία. Το 1919 συναντάμε για πρώτη φορά θέσπιση νόμου που αφορά την φορολογία εισοδημάτων, με σταθερό συντελεστή φόρων για καθαρό εισόδημα από οικοδομές με δεκαέξι τοις εκατό (16%) και για τις εκμισθωμένες γαίες με δεκαοκτώ τοις εκατό (18%). Από κει και έπειτα αρχίζει να εφαρμόζεται ένα σύγχρονο μοντέλο φορολογίας στην Ελλάδα για να έρθει την 1η Ιανουαρίου 1987 η καθιέρωση του έμμεσου φόρου στα προϊόντα, του λεγόμενου φόρου προστιθέμενης αξίας ή Φ.Π.Α με συντελεστή δεκαοκτώ τοις εκατό (18%) για τα προϊόντα που ανήκαν στον υψηλό συντελεστή και στο οχτώ τοις εκατό (8%) για τα προϊόντα που ανήκαν στο χαμηλό συντελεστή.

Ο φόρος, επιβάλλεται στο εισόδημα που προέρχεται από κάθε πηγή, ύστερα από την αφαίρεση των δαπανών που έγιναν για την απόκτησή του. Ο όρος φορολογία είναι η διαδικασία συγκέντρωσης κρατικών εσόδων μέσω των υποχρεωτικών εισφορών των φυσικών προσώπων (πολιτών) και νομικών προσώπων (εταιριών), η οποία αποτελεί μια από τις σημαντικότερες πηγές εσόδων για ένα κράτος. Υπάρχουν δύο κατηγορίες φορολόγησης. Η άμεση φορολόγηση, όπου η καταβολή των εισφορών γίνεται άμεσα από τους πολίτες προς το κράτος και η έμμεση φορολόγηση όπου η φορολόγηση γίνεται μέσα από το Φ.Π.Α. στα διάφορα προϊόντα ή άλλους φόρους σε προϊόντα και υπηρεσίες. Η άμεση φορολόγηση μπορούμε να πούμε ότι

είναι πιο "αξιοκρατική", γιατί μπορεί να γίνει διάκριση των προσώπων σε εισοδηματικές τάξεις ενώ με την έμμεση φορολόγηση η φορολογία είναι ίδια προς όλους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Διάκριση των δαπανών που προσδιορίζουν το εισόδημα

Σ' αυτό το κεφάλαιο αναφέρεται γενικά στο τί είναι τα τεκμήρια τι σκοπό έχουν αυτά και για ποίο λόγο πρέπει να μας ενδιαφέρουν. Ακόμη θα γίνει μια σύντομη αναφορά στο τι είναι εισόδημα και τι προσπαθεί το υπουργείο οικονομικών να πετύχει μέσα από τα τεκμήρια και ποιους στόχους προσπαθεί να πετύχει μέσα από τη νέα φορολογική πολιτική.

1.1. Τι είναι τα τεκμήρια διαβίωσης – απόκτησης περιουσιακών στοιχείων

Οι δαπάνες, με τις οποίες προσδιορίζεται το εισόδημα του φορολογουμένου, διακρίνονται σε δυο κατηγορίες¹. Η μια κατηγορία τεκμηρίων είναι αυτή των τεκμηρίων διαβίωσης (τρόπου ζωής) και η άλλη κατηγορία είναι αυτή των τεκμηρίων απόκτησης περιουσιακών στοιχείων το γνωστό σε πολλούς και ως πόθεν έσχες. Πολλές φορές θα συναντήσουμε τον ορισμό αντικειμενική δαπάνη αντί αυτού του τεκμηρίου, παράγεται ακριβώς το ίδιο νόημα μέσα στο κείμενο που όμως αποτυπώνεται με διαφορετική λέξη. Τα τεκμήρια διαβίωσης ονομάζονται αλλιώς και αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες διαβίωσης. Τα τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων ονομάζονται αλλιώς και δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων το λεγόμενο και πόθεν έσχες.

Στην κατηγορία των τεκμηρίων διαβίωσης συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες που έγιναν μέσα στο έτος για την συντήρηση των περιουσιακών στοιχείων (πρώτη

¹ www.taxheaven.gr , www.in.gr

κατοικία, αυτοκίνητο κτλ.) που διαθέτει ο φορολογούμενος. Οι δαπάνες αυτές είναι τεκμαρτές, έχουν ψηφιστεί με νόμο του κράτους και έχουν αναρτηθεί σε πίνακες από το Υπουργείο Οικονομικών. Είναι ίδιες για όλους τους φορολογούμενους πλην κάποιων μικρών εξαιρέσεων και αυξάνονται κλιμακωτά, όπως για παράδειγμα με βάση τα τετραγωνικά μέτρα για την πρώτη κατοικία, με βάση τα κυβικά εκατοστά για το Ι.Χ. αυτοκίνητο κτλ.

Συνεχίζοντας τώρα με τα τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων ή δαπάνη απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (πόθεν έσχες), βλέπουμε ότι αυτή η κατηγορία έχει να κάνει με το τι περιουσιακά στοιχεία απέκτησε ο φορολογούμενος μέσα στη χρήση. Με λίγα σ' αυτή την περίπτωση ο φορολογούμενος πρέπει να δηλώσει στη φορολογική του δήλωση το ποσό των χρημάτων, που πλήρωσε για την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων μέσα στη χρήση και να δικαιολογήσει την προέλευσή αυτών των χρημάτων που δαπανήθηκαν. Σε περίπτωση που το δηλωθέν εισόδημα δεν δικαιολογεί τις αγορές που έχει πραγματοποιήσει μέσα στη χρήση, ο φορολογούμενος καλείται να πληρώσει παραπάνω φόρο.

Η φορολόγηση μέσω των τεκμηρίων άρχισε να ισχύει από τη χρήση του 2010² ενώ για τη χρήση του 2011 έγιναν αρκετές αλλαγές ως προς τη φορολόγηση των πολιτών. Ποίος όμως ο λόγος που τα τεκμήρια συμπεριλαμβάνονται στο ισχύον φορολογικό νομοσχέδιο και τι προσπαθεί να επιτύχει το Υπουργείο Οικονομικών εφαρμόζοντας αυτή τη νέα φορολογική πολιτική. Επειδή λοιπόν η φορολογική αρχή δεν έχει τη δυνατότητα να ελέγξει και να εντοπίσει τα εισοδήματα που πρέπει να φορολογηθούν καθιέρωσε τα τεκμήρια φορολόγησης. Μέχρι πρωτινός δεν

² www.news247.gr, www.taxheaven.gr

εφαρμόζονταν τα τεκμήρια διαβίωσης – απόκτησης περιουσιακών στοιχείων στους Έλληνες φορολογούμενους, πλην κάποιων εξαιρέσεων που αφορούσαν τις δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων από ένα ορισμένο ποσό και πάνω όπως θα δούμε και παρακάτω. Ας δούμε όμως πιο συγκεκριμένα, τι είναι τεκμήριο ή αντικειμενική δαπάνη στην πράξη, με ποια στοιχεία προσδιορίζεται το ύψος του εισοδήματος (τεκμαρτό) το οποίο πρέπει να δηλωθεί.

Στην περίπτωση λοιπόν που αναφερόμαστε για τις αντικειμενικές δαπάνες, όταν δεν δηλωθεί εισόδημα μικρότερο του ποσού του τεκμηρίου διαβίωσης, η φορολογική αρχή το θεωρεί ως δεδομένο και κάνει τον υπολογισμό για την επιβολή του φόρου με βάση το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει και όχι το πραγματικό. Αν όμως το εισόδημα που δηλώθηκε είναι μεγαλύτερο από αυτό που προσδιορίζεται από τα τεκμήρια τότε τα τεκμήρια δεν επηρεάζουν ούτε το φορολογητέο εισόδημα ούτε το φόρο. Έτσι λοιπόν η φορολόγηση με τα τεκμήρια γίνεται όταν το συνολικό καθαρό εισόδημα που δηλώνεται από το φορολογούμενο και τα μέλη της οικογένειάς του που τον βαρύνουν, είναι μικρότερο από το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει με βάση το τεκμήριο διαβίωσης – απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.

Ας πούμε λοιπόν ότι κατά τη χρήση 2010 έχουμε δηλωθέν εισόδημα 9.000€ και η αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης (τεκμήριο διαβίωσης) φτάνει τα 10.500€, η διαφορά που προκύπτει είναι στα 1.500€, σ' αυτή την περίπτωση η φορολόγηση θα γίνει σύμφωνα με τα 10.500€ που είναι το τεκμαρτό εισόδημα και όχι με τα 9.000€ που είναι το πραγματικό. Ας πούμε λοιπόν τώρα ότι κατά τη χρήση 2010 έχουμε πραγματικό εισόδημα 12.000€ και η αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης (τεκμήριο διαβίωσης) είναι 11.000€, σ' αυτή την περίπτωση η φορολόγηση θα γίνει με βάση το πραγματικό εισόδημα και όχι το τεκμαρτό.

Με λίγα λόγια στο παραπάνω παράδειγμα βλέπουμε ότι, στην πρώτη περίπτωση το εισόδημα που υπολογίζεται και φορολογείται είναι τεκμαρτό και όχι πραγματικό ενώ στη δεύτερη περίπτωση το εισόδημα που υπολογίζεται και φορολογείται είναι αυτό που πραγματικά δαπανήθηκε.

Εδώ κρίνουμε σκόπιμο να κάνουμε κάποιες παρατηρήσεις σχετικά με τα τεκμήρια για να λύσουμε τυχόν απορίες που θα εμφανιστούν στη συνέχεια. Γενικά των τεκμηρίων εξαιρούνται σε κάθε περίπτωση οι συνταξιούχοι άνω των 65 ετών. Όσοι φορολογούμενοι δηλώσουν εισοδήματα μικρότερα από την τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει για τα περιουσιακά τους στοιχεία, θα πληρώσουν φόρο που αναλογεί στα τεκμαρτά εισοδήματα και όχι στα δηλωθέντα. Η ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη του φορολογουμένου ορίζεται σε τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ προκειμένου για τον άγαμο και σε πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για τους συζύγους που υποβάλλουν κοινή δήλωση.

1.2. Οι αλλαγές που φέρνουν τα τεκμήρια

Από τη χρήση του 2010 και στο εξής, ο πίνακας 5 της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αυτό συμβαίνει γιατί έχει αλλάξει ο υπολογισμός των τεκμηρίων. Σας υπενθυμίζουμε ότι ενώ τα προηγούμενα χρόνια τεκμήρια είχαν μόνο μερικοί φορολογούμενοι, από φέτος τεκμήρια θα έχουν σχεδόν όλοι οι φορολογούμενοι.

Ξεκινώντας λοιπόν την ανάλυση του φορολογικού νομοσχεδίου που προσφάτως ψηφίστηκε, θα δούμε πολύ απλά ότι όλες οι κατοικίες έχουν τεκμήριο για αυτόν που τις κατοικεί. Το τεκμήριο ισχύει ανεξάρτητα αν οι κατοικίες είναι δικές μας, νοικιασμένες ή μας τις έχουν παραχωρήσει να μένουμε χωρίς να πληρώνουμε

ενοίκιο. Κατά τη χρήση 2009 και παλαιότερα τεκμήριο είχαν μόνο οι κύριες κατοικίες πάνω από 200τμ και οι δευτερεύουσες πάνω από 150τμ. Εν συνεχεία θα δούμε ότι όλα τα επιβατικά αυτοκίνητα έχουν τεκμήριο διαβίωσης ανεξάρτητα από τον κυβισμό με ελάχιστες εξαιρέσεις (ανάπηρους κτλ), ενώ κατά τις προηγούμενες διατάξεις τεκμήριο είχαν μόνο τα αυτοκίνητα που η εργοστασιακή τους αξία ήταν πάνω από 50.000€, η φορολόγηση των τεκμηρίων γινόταν με βάση τους φορολογητέους ίππους κτλ. .

Παραπάνω δείξαμε τα παραδείγματα της κατοικίας και του επιβατικού αυτοκινήτου, θέλοντας να τονίσουμε την άμεση εφαρμογή των τεκμηρίων σε περιουσιακά στοιχεία που μέχρι πρότινος απαλλασσόταν. Όπως θα δούμε παρακάτω στις δυο υποενότητες που ακολουθούν, αναφέρονται ονομαστικά ποιές κατηγορίες ανήκουν στα τεκμήρια διαβίωσης και ποιές στα τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.

1.2.1. Αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες

- Οι κύριες και οι δευτερεύουσες κατοικίες.
- Τα αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, μικτής χρήσης ή τύπου jeep.
- Τα σκάφη ή τα πλοία ιδιωτικής χρήσης (μη επαγγελματικά).
- Οι αμοιβές του πληρώματος των σκαφών αναψυχής.
- Τα αεροσκάφη, τα ελικόπτερα ή τα ανεμόπτερα.
- Οι πισίνες εσωτερικές και εξωτερικές.
- Τα δίδακτρα σε ιδιωτικά σχολεία.
- Τα τεκμαρτά ποσά για βοηθητικό προσωπικό (οικιακοί βοηθοί κλπ).

1.2.2. δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (πόθεν έσχες)

- Αγορά αυτοκινήτων ανεξάρτητα από τον κυβισμό. Εξαιρούνται τα ειδικά διασκευασμένα για αναπήρους.
- Αγορά μοτοσικλετών ανεξάρτητα από τον κυβισμό.
- Αγορά πλοίων και σκαφών αναψυχής, αεροσκαφών, ελικοπτέρων και ανεμοπτέρων.
- Αγορά κινητών πραγμάτων αξίας άνω των 10.000€ εκτός πάγιου εξοπλισμού επιχειρήσεων ή ελευθέρων επαγγελματιών.
- Αγορά ακινήτων, οικόπεδα, χωράφια κλπ (εκτός της πρώτης κατοικίας μέχρι 120τμ για ορισμένο διάστημα).
- Χρονομεριστική μίσθωση ακινήτων ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων.
- Ανέγερση οικοδομών (εκτός της πρώτης κατοικίας μέχρι 120τμ για ορισμένο διάστημα).
- Κατασκευή δεξαμενής κολύμβησης (πισίνας).
- Χορήγηση δανείων ή διευκολύνσεων προς οποιονδήποτε.
- Δωρεές, γονικές παροχές ή χορηγίες χρηματικών ποσών άνω των 300€ (με εξαίρεση προς δημόσιο κλπ).
- Εξόφληση δανείων ή πιστώσεων.

Παράλληλα με το νομοσχέδιο που ψηφίστηκε στις αρχές του 2010, όπου έχουν γίνει οι αλλαγές σχετικά με τα τεκμήρια, προωθούνται ακόμη κάποιες αλλαγές που έχουν να κάνουν ως προς τη φορολόγηση όπου μέχρι πρότινος δεν ίσχυαν. Αυτές οι αλλαγές είναι:

- Εφαρμογή μιας ενιαίας προοδευτικής τιμαριθμοποιημένης φορολογικής κλίμακας για όλα τα εισοδήματα.
- Εφαρμογή της προοδευτικής φορολόγησης της μεγάλης ακίνητης περιουσίας επαναφορά του φόρου κληρονομιάς και γονικών παροχών με υψηλό αφορολόγητο.
- Κατάργηση της αυτοτελούς φορολόγησης.
- Κατάργηση χαριστικών φοροαπαλλαγών είτε αναφέρονται στη φορολογία εισοδήματος είτε στη φορολογία κεφαλαίου.
- Καθιέρωση ενός απλού και δίκαιου συστήματος καθορισμού ελάχιστων δαπανών διαβίωσης με βάση τα χρησιμοποιούμενα περιουσιακά στοιχεία.
- Φορολόγηση των διανεμομένων κερδών στην κλίμακα των φυσικών προσώπων.
- Λογιστικός προσδιορισμός όλων των εισοδημάτων.
- Φορολόγηση των συναλλαγών με εξωχώριες (offshore) εταιρείες και μη αναγνώριση αγορών ή δαπανών ή τόκων δανείων ή μισθωμάτων που καταβάλλονται από ελληνικές επιχειρήσεις σε εξωχώριες εταιρείες ή αντιπροσώπους ή υπεργολάβους αυτών.
- Καταργούνται ή αντικαθίστανται διατάξεις τις οποίες χρησιμοποιούσαν οι φορολογούμενοι για καταστρατήγηση της φορολογίας εισοδημάτων ή περιουσίας και με τεχνικούς τρόπους απέφευγαν ή μείωναν τη φορολογία τους σε βάρος των ειλικρινών φορολογούμενων.
- Ηλεκτρονική διασύνδεση του Υπουργείου Οικονομικών με όλα τα Υπουργεία και Φορείς με υποχρέωση όλων για υποβολή κάθε στοιχείου οικονομικού ενδιαφέροντος είτε πρόκειται για αμοιβές, είτε για μισθούς, είτε για αποζημιώσεις, είτε για επιδοτήσεις ή οικονομικές ενισχύσεις.

- Τακτική εφαρμογή ηλεκτρονικών διασταυρώσεων. Αναθεώρηση του υπάρχοντος πλαισίου διασταύρωσης στοιχείων με βάση ετήσιο πρόγραμμα για τακτικούς περιοδικούς ελέγχους και όχι σε ad hoc βάση όπως είναι σήμερα.
- Κεντρική επιλογή των ελεγκτών υποθέσεων με σύστημα ανάλυσης κινδύνου (Risk analysis). Καταρτίζεται κατάλογος μορίων κινδύνου φοροδιαφυγής (point system) βάσει του οποίου διενεργούνται προληπτικοί και τελικοί έλεγχοι τήρησης της φορολογικής νομοθεσίας από τα υπόχρεα νομικά και φυσικά πρόσωπα.
- Έλεγχος και φορολόγηση των συναλλαγών με εξωχώριες εταιρείες που υποκρύπτονται πίσω από εταιρίες αντιπροσώπευσης (Nominee εταιρίες) ή εξωχώριες εταιρίες που λειτουργούν ως υπεργολάβοι κοινοτικών εταιριών.
- Σε συνδυασμό με τον επαγγελματικό λογαριασμό προωθείται η σταδιακή εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης και ηλεκτρονικής διακίνησης των τιμολογίων μεταξύ επιχειρήσεων και μεταξύ επιχειρήσεων και δημοσίου.
- Από 1/1/2011 τιμολόγια για συναλλαγές άνω των 3000 Ευρώ μεταξύ επιχειρήσεων ή μεταξύ επιχειρήσεων και δημοσίου θα γίνονται δεκτά μόνο ηλεκτρονικά.
- Από 1/1/2011 δεν θα θεωρείται νόμιμη κάθε συναλλαγή μεταξύ ιδιωτών και επιχειρήσεων ή μεταξύ επιχειρήσεων αξίας μεγαλύτερης των 1500 ευρώ εάν αυτή γίνεται με μετρητά. Οι συναλλαγές αυτές θα γίνονται με πιστωτικές ή χρεωστικές κάρτες ή δίγραμμες επιταγές.
- Υιοθέτηση δραστικών μεθόδων συλλογής των ανείσπρακτων οφειλών, όπως η κατάσχεση περιουσιών για όσους έχουν την ικανότητα αποπληρωμής. Αυτό θα εφαρμοστεί αποτελεσματικά μέσω της σύνδεσης των εκκρεμών χρεών με στοιχεία από την ηλεκτρονική καταγραφή της ακίνητης περιουσίας καθώς και

με την δυνατότητα «κατάσχεσης εις χείρας τρίτων» όσον αφορά τραπεζικούς λογαριασμούς.

- Η Γ.Γ.Π.Σ. συγκροτεί περιουσιολόγιο όλων των φυσικών προσώπων κατόχων Α.Φ.Μ. Στο περιουσιολόγιο περιλαμβάνονται κυρίως ακίνητα, αυτοκίνητα, σκάφη, εναέρια μέσα μεταφοράς, κατοχή μετοχών, αμοιβαίων κεφαλαίων, και εταιρικών μεριδίων. Δεν περιλαμβάνονται οι τραπεζικές καταθέσεις και τα ομόλογα του ελληνικού δημοσίου. Οι αλλαγές που φέρνει η αναμόρφωση του φορολογικού πλαισίου δεν πρόκειται να δημιουργήσουν πρόσθετο βάρος στα χαμηλά και μεσαία εισοδήματα, αλλά αντίθετα αποσκοπούν στη δίκαιη ανακατανομή των φορολογικών υποχρεώσεων.
- Τα φορολογικά έσοδα θα διοχετεύονται με διαφάνεια σε δράσεις που αναδιανέμουν το εισόδημα, δημιουργούν ανάπτυξη, ενισχύουν το κοινωνικό κράτος, βελτιώνουν την ποιότητα στην παροχή κοινωνικών αγαθών όπως η υγεία και η εκπαίδευση.

1.3. Ο ορισμός του εισοδήματος

Όπως προαναφέρθηκε σκοπός αυτής της εργασίας είναι η ανάλυση των διατάξεων της φορολογίας εισοδήματος του Ν.2238/94 «Κώδικας φορολογίας εισοδήματος» και οτιδήποτε αναφέρεται σχετικά με τα τεκμήρια και τον τρόπο που αυτά λειτουργούν. Πριν όμως συνεχίσουμε με παραδείγματα για το τι είναι τεκμήρια και πως αυτά λειτουργούν, κρίνεται σκόπιμο να δούμε τι είναι το εισόδημα σαν έννοια και πως αυτό αποκτάτε. Εισόδημα λοιπόν ονομάζεται το σύνολο των κερδών που πραγματοποιεί κάποιος από κάποιο κεφάλαιο (χρηματικό ποσό, επιχείρηση, γη, ακίνητο κτλ.) ή από την προσωπική του εργασία. Με τη γενική έννοια ως εισόδημα μπορεί να χαρακτηριστεί το σύνολο των αμοιβών που παίρνουν οι φορείς των

συντελεστών παραγωγής για τις υπηρεσίες που προσφέρουν κατά την παραγωγική διαδικασία.

Το εισόδημα που αποκτά ο φορολογούμενος, μέσα σ' ένα οικονομικό έτος δηλαδή κατά την περίοδο για την οποία υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης ονομάζεται πραγματικό. Το πραγματικό εισόδημα προσδιορίζεται βάσει πραγματικών στοιχείων. Τα στοιχεία αυτά που φανερώνουν το εισόδημα είναι: οι βεβαιώσεις αποδοχών που δίνονται στον εργαζόμενο, το εισόδημα που προκύπτει από τα βιβλία της επιχείρησης που εκμεταλλεύεται κάποιος, οι τόκοι καταθέσεων, τα έσοδα από ενοίκια ακινήτων και κάθε άλλο εισόδημα το οποίο προκύπτει από πραγματικά στοιχεία. Υπάρχουν επτά πηγές εισοδημάτων³ όπου ο κάθε φορολογούμενος ανάλογα με το αντικείμενο της ασχολίας του κατατάσσεται σε διαφορετική πηγή εσόδων. Οι πηγές εισοδήματος σύμφωνα με το άρθρο 4 του Κώδικα Φορολογίας Φυσικών & Νομικών Προσώπων είναι οι εξής:

- Α-Β: Εισόδημα από Ακίνητα
- Γ: Εισόδημα από Κινητές Αξίες
- Δ: Εισόδημα από Εμπορικές Επιχειρήσεις
- Ε: Εισόδημα από Γεωργικές Επιχειρήσεις
- ΣΤ: Εισόδημα από Μισθωτές Υπηρεσίες
- Ζ: Εισόδημα από Υπηρεσίες Ελευθέρων Επαγγελματιών και Λοιπές Πηγές

³Δ. Σταματόπουλος – Α. Καραβοκύρης, «Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων», Εκδόσεις ELFORIN, Αθήνα 2010

1.4. Ποιος ο στόχος της νέας φορολογικής πολιτικής

Με την φορολόγηση των τεκμηρίων⁴, ανοίγει ο δρόμος για τη δημιουργία μιας νέας φορολογικής πολιτικής, η οποία έχει ως στόχο να δημιουργήσει ένα απλό και δίκαιο φορολογικό πλαίσιο με ενιαίους κανόνες χωρίς αδικαιολόγητες εξαιρέσεις. Πρωταρχικός σκοπός είναι να υπάρξει η δημιουργία ενός δίκαιου φορολογικού πλαισίου, έτσι ώστε σε κάθε πολίτη μέσα από αυτό να του δίνεται η δυνατότητα να συνεισφέρει ανάλογα με τις πραγματικές του δυνατότητες. Μ' αυτό τον τρόπο όλοι οι πολίτες να μπορούν να γνωρίζουν ισότιμη μεταχείριση, ανάλογη της οικονομικής τους κατάστασης. Το πλαίσιο και οι κανόνες φορολόγησης των εισοδημάτων και των περιουσιακών στοιχείων που ίσχυαν μέχρι το 2009, ενέτειναν την άδικη και διακριτή μεταχείριση πολλών κατηγοριών εισοδημάτων. Έτσι λοιπόν κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργούνται φορολογούμενοι πολλών ταχυτήτων ακόμη και όταν πρόκριτε για τις ίδιες κατηγορίες εισοδημάτων. Για αυτούς λοιπόν τους λόγους, καθώς και μετά από διάλογο που πραγματοποιήθηκε με εκπροσώπους κοινωνικών και παραγωγικών φορέων, καθώς επίσης και με εκπροσώπους ομάδων φορολογούμενων. Έγινε μια αξιολογή προσπάθεια, μέσω των τεκμηρίων, για την αναμόρφωση του πλαισίου φορολόγησης των εισοδημάτων και των περιουσιών.

Άμεση προτεραιότητα με την εφαρμογή των τεκμηρίων, είναι η αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, γιατί αυτή αποτελεί ίσως τη χειρότερη μορφή αδικίας μέσα στο φορολογικό μας πλαίσιο. Η οποία στη συνέχεια εμποδίζει τη λειτουργία του κράτους, πολλαπλασιάζει τη διαφθορά και δημιουργεί συνθήκες κοινωνικής αδικίας μεταξύ των πολιτών. Είναι επίσης μια από τις κυριότερες αιτίες της αύξησης του αθέμιτου ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων. Η φοροδιαφυγή έχει πολλές όψεις και ίσως κάποιες από αυτές να ενθαρρύνονται και από το ίδιο το πλαίσιο, ενώ κάποιες άλλες

⁴ www.taxheaven.gr

φορές ίσως και το ίδιο το σύστημα φορολόγησης ενθαρρύνει αυτή την εξέλιξη, επιτρέποντας έτσι την απόκρυψη και την αποφυγή δήλωσης της φορολογητέας ύλης. Έτσι λοιπόν με την σωστή αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής ανοίγει ο δρόμος για μια νέα φορολογική σταθερότητα για τη χώρα μας δημιουργώντας παράλληλα ένα αξιοκρατικό φορολογικό σύστημα και ένα κράτος δικαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Τεκμήρια διαβίωσης

Στο προηγούμενο κεφάλαιο μιλήσαμε για τα τεκμήρια και είδαμε σε ποιες κατηγορίες χωρίζονται. Σ' αυτό το κεφάλαιο θα εξετάσουμε τα τεκμήρια διαβίωσης, θα δούμε τι περιλαμβάνουν. Επίσης για ορισμένες περιπτώσεις θα δούμε παραδείγματα για τον τρόπο λειτουργίας αυτών.

2.1.Υπολογισμός τεκμηρίων για κύρια κατοικία

Ο προσδιορισμός της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης της κύριας κατοικίας γίνεται κλιμακωτά ανάλογα με την επιφάνεια της και διακεκριμένα για τους κύριους και βοηθητικούς χώρους. Ως κύρια κατοικία θεωρείται η κατοικία που χρησιμοποιείται από τον υπόχρεο και διαμένει κατά κύριο λόγο σ' αυτή ή σχεδόν στο μεγαλύτερο διάστημα μέσα στο έτος και μπορεί να είναι ιδιόκτητη, με μίσθωση ή δωρεάν παραχώρηση. Για να ξεκινήσουμε λοιπόν τον υπολογισμό τεκμηρίου για την κύρια κατοικία, θα πάρουμε ως βάση τα τετραγωνικά μέτρα της ιδιοκατοικούμενης, μισθωμένης ή δωρεάν παραχωρούμενης κύριας κατοικίας. Στη συνέχεια θα υπολογίσουμε την ετήσια αντικειμενική δαπάνη που εκτιμάται με βάση τις δαπάνες συντήρησης, τις πάγιες καταναλώσεις και τις δαπάνες λειτουργίας. Στον πίνακα λοιπόν που ακολουθεί (Πίνακας 1), βλέπουμε την τιμή ανά ευρώ σε σχέση με τα τετραγωνικά μέτρα της επιφάνειας που ισχύει για την κύρια κατοικία που κατοικήθηκε μέσα στο 2011. Επίσης γίνεται μια σύγκριση τιμών σε σχέση με τη χρήση του 2010.

Πίνακας 1: Υπολογισμός τεκμηρίου κατοικίας⁵

Επιφάνεια κύριων χώρων κατοικίας	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη σε ευρώ ανά τμ.	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Μέχρι 80τμ	30€	40€
Από 81 έως και 120τμ	50€	65€
Από 121 έως και 200τμ	80€	110€
Από 201 έως και 300τμ	150€	200€
Από 301τμ και άνω	300€	400€

Βλέποντας τον παραπάνω πίνακα και κάνοντας έναν πρόχειρο υπολογισμό θα διαπιστώσουμε ότι υπάρχει μια αύξηση στις τιμές της τάξης του τριάντα τρία τοις εκατό (33%). Με λίγα λόγια ο έλληνας φορολογούμενος καλείτε φέτος να υπολογίσει κατά τριάντα τρία τοις εκατό 33% αύξηση για το τεκμήριο διαβίωσης της κύριας κατοικίας. Όσον αφορά τώρα τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης των βοηθητικών χώρων της κύριας κατοικίας ορίζεται στο ποσό των σαράντα ευρώ (40€) το τετραγωνικό μέτρο, ενώ για τη χρήση του 2010 το ποσό ανερχόταν στο τριάντα ευρώ (30€) το τετραγωνικό μέτρο και σ' αυτή την περίπτωση θα δούμε ότι η αύξηση αγγίζει το τριάντα τρία τοις εκατό (+33%).

Τα παραπάνω ποσά του πίνακα προσαυξάνονται, προκειμένου για κατοικίες που βρίσκονται σε περιοχές όπου η τιμή ζώνης σύμφωνα με τον αντικειμενικό προσδιορισμό των ακινήτων, κυμαίνεται από τις δυο χιλιάδες οχτακόσια ευρώ (2.800€) έως τέσσερις χιλιάδες εννιακόσια ενενήντα εννιά ευρώ (4.999€) για κάθε επιπλέον τετραγωνικό μέτρο με ποσοστό προσαύξησης σαράντα τοις εκατό (40%) στην τιμή της δαπάνης.

⁵Α. Λίολιος, «Ο έλεγχος των φορολογικών υποθέσεων – Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης και πόθεν έσχες», Εκδόσεις ΑΡΙΩΝ ΑΕ, Θεσσαλονίκη 2011

Για τις περιοχές τώρα όπου η τιμή ζώνης κυμαίνεται από πέντε χιλιάδες ευρώ (5.000€) και πάνω για κάθε επιπλέον τετραγωνικό μέτρο, η προσαύξηση γίνεται με ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%). Όλα τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται, όταν πρόκειται για μονοκατοικίες, με ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%). Εδώ δεν υπάρχει καμία αύξηση τιμών όσον αφορά τη προσαύξηση για τις τιμές ζώνης καθώς και για το ποσοστό προσαύξησης των μονοκατοικιών σε σχέση με τη χρήση του 2010. Στον ακόλουθο πίνακα (πίνακας 2) βλέπουμε κλιμακωτά τις τιμές προσαύξησης όσον αφορά τις μονοκατοικίες, καθώς και για τις τιμές ζώνης.

Πίνακας 2: Περιπτώσεις προσαύξησης τεκμηρίου

Τιμή ζώνης	Ποσοστό προσαύξησης
Από 2.800€ έως 4.999€ το τμ.	40%
Από 5.000€ και άνω το τμ.	70%
Προσαύξηση για μονοκατοικίες	20%

Για τα ακίνητα που βρίσκονται σε περιοχές εκτός αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, για τον υπολογισμό της δαπάνης θα λαμβάνεται υπόψη η τιμή εκκίνησης του ακινήτου. Οι συντελεστές βαρύτητας με βάση την τιμή ζώνης της περιοχής όπου βρίσκεται το ακίνητο, καθιερώθηκε έτσι ώστε να προκύπτουν μεγαλύτερα ποσά διαβίωσης για ακίνητα που βρίσκονται σε ακριβές περιοχές. Το πρώτο σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού καταλαμβάνει 97 ζώνες⁶ και το δεύτερο 15 ζώνες. Οι 112 αυτές ζώνες βρίσκονται σε Άλιμο, Βούλα, Γλυφάδα, Βουλιαγμένη, Εκάλη, Κηφισιά, Διόνυσο, Ψυχικό, Μύκονο, Καλαμαριά, Πανόραμα, Πυλαία, Κέρκυρα, Σαντορίνη, Ύδρα και σε πολλές άλλες ακριβές γνωστές ζώνες της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης.

Σε περίπτωση τώρα που έχουμε συνιδιοκτησία ενός ακινήτου, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης θα υπολογίζεται με βάση τη συνολική επιφάνεια της κατοικίας. Στη συνέχεια θα γίνεται ο επιμερισμός της κατοικίας μεταξύ των συνιδιοκτητών έχοντας ως βάση τα ποσοστά συνιδιοκτησίας τους. Διευκρινίζεται ότι, σε περίπτωση συνιδιοκτησίας μιας κατοικίας π.χ. από δύο συνιδιοκτήτες όπου ο ένας έχει παραχωρήσει το ποσοστό ιδιοκτησίας του στον άλλο προκειμένου ο τελευταίος να χρησιμοποιήσει την κατοικία στο σύνολό της, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης που προκύπτει από τη συνολική επιφάνεια της κατοικίας, θα βαρύνει τον ιδιοκτήτη που χρησιμοποιεί την κατοικία αυτή.

⁶ www.capital.gr

2.1.1. Υπολογισμός τεκμηρίων για δευτερεύουσες κατοικίες

Για ότι αφορά τώρα την ετήσια αντικειμενική δαπάνη που εκτιμάται με βάση τα τετραγωνικά μέτρα μιας ή περισσότερων ιδιοκατοικούμενων ή μισθωμένων δευτερευουσών κατοικιών καθώς και των βοηθητικών χώρων αυτών, λαμβάνεται υπόψη το ήμισυ της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης που προκύπτει όταν έχουμε κύρια κατοικία μαζί με το βοηθητικό της χώρο. Σ' αυτή την περίπτωση δεν λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη για τις δωρεάν παραχωρούμενες δευτερεύουσες κατοικίες. Στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 3) αναφέρετε κλιμακωτά ο υπολογισμός της δαπάνης για τη δευτερεύουσα κατοικία, βλέπουμε την τιμή ανά ευρώ σε σχέση με τα τετραγωνικά μέτρα της επιφάνειας. Γίνεται επίσης και ανάλογη σύγκριση σε σχέση με τα ποσά που ίσχυαν κατά τη χρήση του 2010 και απ' ότι φαίνεται όπως και στην περίπτωση της κύρια κατοικία έτσι και εδώ η αύξηση είναι περίπου στο τριάντα τρία (33%) τοις εκατό σε σχέση με πέρσι.

Πίνακας 3: Υπολογισμός τεκμηρίου δευτερεύουσας κατοικίας⁷

Επιφάνεια κύριων χώρων κατοικίας	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη σε ευρώ ανά τμ.	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Μέχρι 80τμ	15€	20€
Από 81 έως και 120τμ	25€	32.5€
Από 121 έως και 200τμ	40€	55€
Από 201 έως και 300τμ	75€	100€
Από 301τμ και άνω	150€	200€

Αν η δευτερεύουσα κατοικία μισθώνεται ορισμένους μήνες μέσα στο έτος, τα ετήσια ποσά της αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης θα επιμερίζονται με βάση τους

⁷Α. Λίολιος, «Ο έλεγχος των φορολογικών υποθέσεων – Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης και πόθεν έσχες», Εκδόσεις ΑΡΙΩΝ ΑΕ, Θεσσαλονίκη 2011

μήνες που διαρκεί η μίσθωση. Επίσης, προκειμένου για δευτερεύουσες εξοχικές κατοικίες δεν ισχύει πλέον ο περιορισμός της ετήσιας δαπάνης διαβίωσης που προκύπτει από αυτές, σε τρεις μήνες το έτος. Δεν υπολογίζεται ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης στις περιπτώσεις των κενών κατοικιών. Προκειμένου για κατοικίες που παραμένουν κενές για διάστημα μεγαλύτερο των έξι μηνών, απαιτείται η προσκόμιση φωτοαντίγραφων λογαριασμών της Δ.Ε.Η. ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο (π.χ. λογαριασμοί ύδρευσης, κοινοχρήστων) από το οποίο να αποδεικνύεται ότι το ακίνητο ήταν κενό για όλο το υπόψη διάστημα. Επίσης δεν υπολογίζεται αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης για δευτερεύουσες κατοικίες που μισθώνουν μόνιμοι κάτοικοι εξωτερικού για τουριστικούς λόγους. Σε αντίθετη όμως περίπτωση οι κάτοικοι του εξωτερικού που διατηρούν μια κατοικία στην Ελλάδα, θεωρείται από τη φορολογική αρχή ότι διατηρούν δευτερεύουσα κατοικία και λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης, εφόσον αυτή κατοικείται περιστασιακά. Εάν όμως η κατοικία είναι κενή, δηλώνεται μόνο στο Ε2. Μια κατοικία μπορεί να θεωρηθεί κενή όταν κατά τη διάρκεια του χρόνου δεν έχει κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος όπως προκύπτει από τα τιμολόγια της Δ.Ε.Η. Ότι ισχύει για την κύρια κατοικία σε περίπτωση συνιδιοκτησίας το ίδιο θα ισχύσει και για τη δευτερεύουσα κατοικία. Εάν δηλαδή έχουμε συνιδιοκτησία μιας δευτερεύουσας κατοικίας, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης θα υπολογίζεται με βάση τη συνολική επιφάνεια της κατοικίας και εν συνεχεία θα γίνεται ο επιμερισμός της δευτερεύουσας κατοικίας μεταξύ των συνιδιοκτητών έχοντας ως βάση τα ποσοστά συνιδιοκτησίας τους.

Στη συνέχεια θα δούμε μερικά παραδείγματα για το πώς ακριβώς υπολογίζεται η ετήσια αντικειμενική δαπάνη όσων αφορά τις κύριες και τις δευτερεύουσες κατοικίες.

Παράδειγμα 1^ο :

Έστω ότι φορολογούμενος με κύρια κατοικία η οποία βρίσκεται στο δεύτερο όροφο οικοδομής, με επιφάνεια κύριων χώρων 120τμ. και βοηθητικούς χώρους 20τμ.,

βρίσκεται σε περιοχή με τιμή ζώνης 3.000€. Το παρόν ακίνητο ανήκει σε ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) στον υπόχρεο και κατοικείται δώδεκα μήνες το χρόνο. Η αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης θα υπολογιστεί ως εξής⁸

Επιφάνεια	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 80τμ.	80*30€=2.400€	80*40€=3.200€
Για τα επόμενα 40τμ.	40*50€=2.000€	40*65€=2.600€
Για τους βοηθητικούς χώρους	20*30€=600€	20*40€=800€
Σύνολο:	5.000€	6.600€
Προσαύξηση λόγω τιμής ζώνης	5.000€+40%=7.000€	6.600+40%=9.240€
Συνολική αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης:	7.000€	9.240€

Παράδειγμα 2^ο :

Έστω ότι φορολογούμενος με κύρια μονοκατοικία με επιφάνεια κύριων χώρων 120τ.μ και βοηθητικούς χώρους πενήντα τετραγωνικά μέτρα 50τ.μ. Η κατοικία βρίσκεται σε περιοχή με τιμή ζώνης κάτω των 2.800€. Το παρόν ακίνητο ανήκει σε ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) στον υπόχρεο και κατοικείται 12 μήνες το χρόνο. Η αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης θα υπολογιστεί ως εξής:

⁸ www.voria.gr

Επιφάνεια	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 80τμ.	80*30€=2.400€	80*40€=3.200€
Για τα επόμενα 40τμ.	40*50€=2.000€	40*65€=2.600€
Για τους βοηθητικούς χώρους	50*30€=1.500€	50*40€=2.000€
Σύνολο:	5.900€	7.800€
Προσαύξηση λόγω μονοκατοικίας	5.900€+20%=7.080€	7.800€+20%=9.360€
Συνολική αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης:	7.080€	9.360€

Παράδειγμα 3^ο

Έστω ότι φορολογούμενος με κύρια κατοικία επιφάνειας 108τμ. και βοηθητικούς χώρους 15τ.μ ευρισκόμενη στον τέταρτο όροφο οικοδομής και σε περιοχή με τιμή ζώνης άνω των 5.000€ η οποία κατοικείται 12 μήνες μέσα στο χρόνο και ανήκει στο 100% στον υπόχρεο.

Επιφάνεια	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 80τμ.	80*30€=2.400€	80*40€=3.200€
Για τα επόμενα 40τμ.	28*50€=1.400€	28*65€=1.820€
Για τους βοηθητικούς χώρους	15*30€=450€	15*40€=600€
Σύνολο:	4.250€	5.620€
Προσαύξηση λόγω τιμής ζώνης	4.250€+70%=7.225€	5.620€+70%=9.554€
Συνολική αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης:	7.225€	9.554€

Παράδειγμα 4^ο :

Έστω ότι φορολογούμενος με δευτερεύουσα εξοχική μονοκατοικία εκατόν ογδόντα τετραγωνικά μέτρα 180τ.μ και βοηθητικούς χώρους εξήντα τετραγωνικά μέτρα 60τμ, ευρισκόμενη σε περιοχή με τιμή ζώνης 3.000€ τρεις χιλιάδες ευρώ, η οποία ανήκει στο 50% στον υπόχρεο και φαίνεται να κατοικείται δώδεκα μήνες το χρόνο. Η ετήσια δαπάνη διαβίωσης θα έχει ως εξής:

Επιφάνεια	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 80τμ.	$80 \cdot 15\text{€} = 1.200\text{€}$	$80 \cdot 20\text{€} = 1.600\text{€}$
Για τα επόμενα 40τμ.	$40 \cdot 25\text{€} = 1.000\text{€}$	$40 \cdot 32.5\text{€} = 1.300\text{€}$
Για τα επόμενα 60τμ.	$60 \cdot 40\text{€} = 2.400\text{€}$	$60 \cdot 55\text{€} = 3.300\text{€}$
Για τους βοηθητικούς χώρους	$60 \cdot 15\text{€} = 900\text{€}$	$60 \cdot 20\text{€} = 1.200\text{€}$
Σύνολο:	5.500€	7.400€
Προσαύξηση λόγω τιμής ζώνης	$5.500 + 40\% = 7.700\text{€}$	$7.400\text{€} + 40\% = 10.360\text{€}$
Προσαύξηση λόγω μονοκατοικίας	$7.700\text{€} + 20\% = 9.240\text{€}$	$10.360\text{€} + 20\% = 12.432\text{€}$
Ποσοστό που ανήκει στο φορολογούμενο	$9.240\text{€} \cdot 50\% = 4.620\text{€}$	$12.432\text{€} \cdot 50\% = 6.216\text{€}$
Συνολική αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης:	4.620€	6.216€

Παράδειγμα 5^ο :

Έστω ότι φορολογούμενος με δευτερεύουσα μονοκατοικία 65τμ η οποία βρίσκεται σε περιοχή με τιμή ζώνης κάτω των 2.800€. Επιπλέον η κατοικία και κατοικείται 12 μήνες το χρόνο και του ανήκει κατά 25%. Η ετήσια δαπάνη διαβίωσης θα έχει ως εξής:

Επιφάνεια	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα 65τμ.	$65*15\text{€}=975\text{€}$	$65*20\text{€}=1.300\text{€}$
Σύνολο:	975€	1.300€
Προσαύξηση λόγο μονοκατοικίας	$975\text{€}+20\%=1.170$	$1.300\text{€}+20\%=1.560\text{€}$
Ποσοστό που ανήκει στο φορολογούμενο	$1.170\text{€}*25\%=292,50\text{€}$	$1.560\text{€}*25\%=390\text{€}$
Συνολική αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης:	292,50€	390€

Παράδειγμα 6^ο :

Έστω ότι φορολογούμενος διαμένει σε διαμέρισμα. Η περιοχή όπου βρίσκεται το ακίνητο έχει τιμή ζώνης κάτω των 2.800€. Το διαμέρισμα είναι συνολικής επιφάνειας 45τμ., στον υπόχρεο ανήκει το 100% της κατοικίας και κατοικείται 12 μήνες το χρόνο. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη θα έχει ως εξής:

Επιφάνεια	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα 45τμ.	$45*30\text{€}=1350\text{€}$	$45*40\text{€}=1.800\text{€}$
Σύνολο:	1350€	1.800€

2.2Υπολογισμός δαπάνης διαβίωσης για Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα

Σ' αυτή την υποενότητα θα δούμε πως εμφανίζεται το τεκμήριο για τα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα. Τεκμήριο λοιπόν αποτελεί η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που εκτιμάται

με βάση το κόστος τελών κυκλοφορίας, ασφαλίσεων, καυσίμων και συντήρησης ενός επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης. Αύξηση παρουσιάζουν τα ποσοστά των αντικειμενικών δαπανών, σε σχέση με πέρση, για τα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα η οποία αύξηση αυτή σε κάποιες περιπτώσεις αγγίζει το εξήντα τοις εκατό (60%) σε σχέση με πέρσι. Τις ανωτέρω αλλαγές καταλαμβάνουν και τα αυτοκίνητα μεικτής χρήσης καθώς και τα αυτοκίνητα τύπου jeep. Τα ποσά αυτά μειώνονται ανάλογα με την παλαιότητα του αυτοκινήτου, η οποία υπολογίζεται από το έτος πρώτης κυκλοφορίας του στην Ελλάδα, κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) για χρονικό διάστημα πάνω από πέντε (5) και μέχρι δέκα (10) έτη και κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) για χρονικό διάστημα πάνω από δέκα (10) έτη. Στους πίνακες που ακολουθούν (Πίνακας 4 και Πίνακας 5), βλέπουμε την αντικειμενική δαπάνη σε ευρώ ανά κυβικά εκατοστά και την αντικειμενική δαπάνη σε ευρώ ανάλογα την παλαιότητα του αυτοκινήτου αντίστοιχα.

Πίνακας 4: Υπολογισμός τεκμηρίου για Ε.Ι.Χ.⁹

Κυβικά εκατοστά Ε.Ι.Χ.	Αντικειμενική Δαπάνη σε ευρώ	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Μέχρι 1.200κ.ε.	3.000€	4.000€
1.201κ.ε. μέχρι 2.000κ.ε.	300€ ανά 100κ.ε.	600€ ανά 100κ.ε.
2.001κ.ε. μέχρι 3.000κ.ε.	500€ ανά 100κ.ε.	900€ ανά 100κ.ε.
3.001κ.ε. και πάνω	700€ ανά 100κ.ε.	1.200€ ανά 100κ.ε.

⁹Α. Λίολιος, «Ο έλεγχος των φορολογικών υποθέσεων – Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης και πόθεν έσχες», Εκδόσεις ΑΡΙΩΝ ΑΕ, Θεσσαλονίκη 2011

Πίνακας 5: Μείωση τεκμηρίου λόγω παλαιότητας

Κυβικά εκατοστά	Μέχρι και 5 έτη	Από 5 έτη έως 10 έτη	Πάνω από 10 έτη
1000	4.000€	2.800€	2.000€
1200	4.000€	2.800€	2.000€
1400	5.200€	3.640€	2.600€
1500	5.800€	4.060€	2.900€
1600	6.400€	4.480€	3.200€
1700	7.000€	4.900€	3.500€
1800	7.600€	5.320€	3.800€
2000	8.800€	6.160€	4.400€
2500	13.300€	9.310€	6.650€
3000	17.800€	12.460€	8.900€
3500>	23.800€	16.660€	11.900€

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη δεν εφαρμόζεται για τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που διαθέτουν πιστοποιητικό αυθεντικότητας το οποίο εκδίδεται από διεθνή ή ημεδαπό φορέα που έχει αρμοδιότητα να εκδίδει τέτοιο πιστοποιητικό, καθώς και για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης τα οποία είναι ειδικά διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους. Ως επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους θεωρούνται εκείνα που διασκευάστηκαν ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής για να οδηγούνται από πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητική αναπηρία σε ποσοστό τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%) ή για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα μαζί με τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα για τη μετακίνησή τους.

Αν τώρα ο κυβισμός του αυτοκινήτου δεν καταλήγει σε πλήρη εκατοντάδα (π.χ. 1240, 1290 κ.ε.) τότε θα γίνεται στρογγυλοποίηση προς την πλησιέστερη εκατοντάδα (Μέχρι 50 κ.ε. προς την αμέσως προηγούμενη και πάνω από 50 κ.ε. προς την αμέσως επόμενη). Επισημαίνεται ότι με τις νέες διατάξεις δεν προβλέπονται

μειώσεις της αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης για αυτοκίνητα που αγοράζονται από τον Ο.Δ.Δ.Υ.. Επίσης, δεν προβλέπεται καμία μείωση στη δαπάνη για κατόχους αυτοκινήτων οι οποίοι έχουν ηλικία άνω των εξήντα πέντε ετών και η βασική πηγή εσόδων τους είναι το εισόδημα από συντάξεις. Ακόμη και για αυτοκίνητα που εισάγονται από την αλλοδαπή με μειωμένους δασμούς, φόρους ή τέλη λόγω μετοικεσίας φορολόγηση γίνεται κανονικά χωρίς καμία εξαίρεση.

2.2.1 Αντικειμενική δαπάνη για τα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα επιχειρήσεων

Σε περιπτώσεις επιχειρήσεων¹⁰ οι οποίες είναι ομόρρυθμες εταιρίες ή ετερόρρυθμες εταιρίες ή κοινοπραξίες φυσικών προσώπων και έχουν στην κατοχή τους Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα, η αντικειμενική δαπάνη που αναλογεί σε αυτά λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη των εταίρων και επιμερίζεται μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία. Όσον αφορά τώρα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα που ανήκουν σε Ε.Π.Ε. ο επιμερισμός γίνεται μεταξύ των φυσικών προσώπων που είναι μέλη της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης. Όταν οι διαχειριστές της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης είναι παράλληλα και εταίροι της, τότε ο επιμερισμός γίνεται μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία. Σε περίπτωση τώρα που έχουμε Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα τα οποία ανήκουν σε Α.Ε. ο επιμερισμός γίνεται ισομερώς μεταξύ των διευθυνόντων και των εντεταλμένων συμβούλων, καθώς και μεταξύ των προέδρων και των μελών του διοικητικού συμβουλίου. Ενώ για ΕΙΧ αυτοκίνητα που ανήκουν σε ατομική επιχείρηση, εφόσον αυτά χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες της

¹⁰Α. Λίολιος, «Ο έλεγχος των φορολογικών υποθέσεων – Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης και πόθεν έσχες», Εκδόσεις ΑΡΙΩΝ ΑΕ, Θεσσαλονίκη 2011

επιχείρησης, για τον υπολογισμό της αντικειμενικής δαπάνης λαμβάνονται υπόψη όλα τα αυτοκίνητα (ΠΟΛ. 1094/1989).

Αν στις πιο πάνω περιπτώσεις που αναφέραμε, οι εταίροι των ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή αστικών εταιριών καθώς και των κοινωνιών ή κοινοπραξιών είναι νομικά πρόσωπα, η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει με βάση τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που έχουν στην κυριότητα ή την κατοχή τους, λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη των φυσικών προσώπων που μετέχουν σε αυτά τα νομικά πρόσωπα. Όσον αφορά τώρα τους εκπαιδευτές οδηγών αυτοκινήτων και τις επιχειρήσεις εκμίσθωσης αυτοκινήτων, που χρησιμοποιούν για το σκοπό αυτόν περισσότερα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης. Για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη το αυτοκίνητο που δίνει τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη. Στη συνέχεια ακολουθούν μερικά παραδείγματα για το πώς γίνεται ο υπολογισμός της αντικειμενικής δαπάνης για τα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα.

Παράδειγμα 7^ο :

Έστω ότι Ο υπόχρεος Μ. έχει στην κατοχή του Ι.Χ. επιβατικό αυτοκίνητο το οποίο κυκλοφόρησε πρώτη φορά το 2004 και είναι σε σύνολο 1.800κ.ε. η κυριότητα ανήκει στο 100% στον υπόχρεο και το χρησιμοποίησε 12 μήνες στο έτος. Επίσης έχει στην κατοχή του και δεύτερο Ι.Χ. επιβατικό αυτοκίνητο 1.200κ.ε. το οποίο

κυκλοφόρησε πρώτη φορά το 2009. Κυκλοφόρησε 12 μήνες και ανήκει κατά 50% στον υπόχρεο. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη των αυτοκινήτων θα έχει ως εξής¹¹:

Κυβικά εκατοστά Ε.Ι.Χ.	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για το Ε.Ι.Χ. των 1.800κ.ε.		
Μέχρι 1.200	3.000€	4.000€
Για τα επόμενα 600	300€/100κ.ε.=1.800€	600€ ανά 100κ.ε.=3.600€
Αφαίρεση λόγω παλαιότητας	4.800€ -30%=3.360€	7.600€ -30%=5.320€
Αντικειμενική δαπάνη α' αυτοκινήτου:	3.360€	5.320€
Για το Ε.Ι.Χ. των 1.200κ.ε.		
Για τα 1.200	3.000€	4.000€
Ποσοστό που ανήκει στο φορολογούμενο	3.000€*50%=1.500€	4.000€*50%=2.000€
Αντικειμενική δαπάνη β' αυτοκινήτου:	1.500€	2.000€
Συνολική αντικειμενική δαπάνη:	3.360€+1.500€=4.860€	5.320€+2.000€=7.320€

Παράδειγμα 8^ο:

Έστω ότι ο υπόχρεος Α. έχει στην κατοχή του Ι.Χ. επιβατικό αυτοκίνητο το οποίο κυκλοφόρησε πρώτη φορά το 2001 και είναι σε σύνολο 2.500κ.ε. η κυριότητα ανήκει στο 100% στον υπόχρεο και το κυκλοφόρησε όλους τους μήνες του έτους. Επίσης έχει στην κατοχή του και δεύτερο Ι.Χ. επιβατικό αυτοκίνητο 1.600κ.ε. το οποίο κυκλοφόρησε πρώτη φορά το 2007. Κυκλοφόρησε όλους τους μήνες του έτους και ανήκει στο 100% στον υπόχρεο. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη των αυτοκινήτων θα έχει ως εξής:

¹¹www.voria.gr

Κυβικά εκατοστά Ε.Ι.Χ.	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για το Ε.Ι.Χ. των 2.500κ.ε.		
Μέχρι 1.200	3.000€	4.000€
Για τα επόμενα 800	300€/100κ.ε.=2.400€	600€/100κ.ε.=4.800€
Για τα επόμενα 500	500€/100κ.ε.=2.500€	900€/100κ.ε.=4.500€
Αφαίρεση λόγω παλαιότητας	7.900€ -50%=3.950€	13.300€ -50%=6.650€
Αντικειμενική δαπάνη α' αυτοκινήτου:	3.950€	6.650€
Για το Ε.Ι.Χ. των 1.200κ.ε.		
Για τα 1.200	3.000€	4.000€
Για τα επόμενα 400	300€/100κ.ε.=1.200€	600€/100κ.ε.=2.400€
Αφαίρεση λόγω παλαιότητας	5<	6.400€ -30%=4.480€
Αντικειμενική δαπάνη β' αυτοκινήτου:	4.200€	4.480€
Συνολική αντικειμενική δαπάνη:	3.950€+4.200€=8.150€	6.650€+4.480€=11.130€

Παράδειγμα 9^ο

Έστω ότι ο υπόχρεος Κ. έχει στην κατοχή του Ι.Χ. επιβατικό αυτοκίνητο το οποίο κυκλοφόρησε πρώτη φορά το 1997 και είναι σε σύνολο 1.575κ.ε., η κυριότητα ανήκει στο 100% στον υπόχρεο και το χρησιμοποίησε όλους τους μήνες του έτους. Επίσης έχει στην κατοχή του και δεύτερο Ι.Χ. επιβατικό αυτοκίνητο 3.500κ.ε. το οποίο κυκλοφόρησε πρώτη φορά το 2008. Κυκλοφόρησε όλους τους μήνες του έτους και ανήκει κατά 50% στον υπόχρεο και το υπόλοιπο 50% στη σύζυγό του. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη των αυτοκινήτων θα έχει ως εξής:

Κυβικά εκατοστά Ε.Ι.Χ.	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για το Ε.Ι.Χ. των 3.500κ.ε.		
Μέχρι 1.200	3.000€	4.000€

Για τα επόμενα 800	300€/100κ.ε.=2.400€	600€/100κ.ε.=4.800€
Για τα επόμενα 1000	500€/100κ.ε.=5.000€	900€/100κ.ε.=9.000€
Για τα επόμενα 500	700€/100κ.ε.=3.500€	1.200€/100κ.ε.=6.000€
Ποσοστό που ανήκει στο φορολογούμενο	13.900€*50%=6.950€	23.800€*50%=11.900€
Αντικειμενική δαπάνη α' αυτοκινήτου:	6.950€	11.900€
Για το Ε.Ι.Χ. των 1.575κ.ε.		
Για τα 1.200	3.000€	4.000€
Για τα επόμενα 375*	300€/100κ.ε.=1.200€	600€/100κ.ε.=2.400
Αφαίρεση λόγω παλαιότητας	4.200€ -50%=2.100€	6.400€ -50%=3.200€
Αντικειμενική δαπάνη β' αυτοκινήτου:	2.100€	3.200€
Συνολική αντικειμενική δαπάνη:	6.950€+2.100€=9.050€	11900€+3.200€=15.100€

*Η δαπάνη θα υπολογιστεί στην πλησιέστερη εκατοντάδα.

2.3 Υπολογισμός δαπάνης διαβίωσης για ιδιοκτήτες σκαφών αναψυχής

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για τα σκάφη αναψυχής¹² ιδιωτικής χρήσης, που είναι στην κυριότητα του φορολογουμένου, της συζύγου του ή των προσώπων που τους βαρύνουν εκτιμάται ανάλογα με τα μέτρα ολικού μήκους του σκάφους.

¹²Α. Λίολιος, «Ο έλεγχος των φορολογικών υποθέσεων – Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης και πόθεν έσχες», Εκδόσεις ΑΡΙΩΝ ΑΕ, Θεσσαλονίκη 2011

Για μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη, ολικού μήκους μέχρι 5 μέτρα, το τεκμήριο υπολογίζεται στο ποσό των τεσσάρων χιλιάδων ευρώ (4.000€), αντί του ποσού των τριών χιλιάδων (3.000€) ευρώ που ίσχυε μέχρι πέρσι. Ενώ για πάνω από 5 μέτρα μήκος το τεκμήριο ορίζεται στο ποσό των δυο χιλιάδων ευρώ (2.000€) για κάθε επιπλέον μέτρο αντί των τεσσάρων χιλιάδων ευρώ (4.000€) που ίσχυε πέρσι. Στον παρακάτω πίνακα (πίνακας 6) φαίνονται κλιμακωτά οι αντικειμενικές δαπάνες για τα μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη, ακόμη γίνεται μια σύγκριση τιμών σε σχέση με πέρσι.

Πίνακας 6: Υπολογισμός τεκμηρίου για τα σκάφη αναψυχής

Μήκος(σε μέτρα)	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Μέχρι 3 μέτρα	3.000€	4.000€
4 μέτρα	3.000€	4.000€
5 μέτρα	3.000€	4.000€
6 μέτρα	4.000€	6.000€

7 μέτρα	4.000€	8.000€
8 μέτρα	4.000€	10.000€
9 μέτρα	4.000€	12.000€
10 μέτρα	4.000€	14.000€
11 μέτρα	4.000€	16.000€
12 μέτρα	4.000€	18.000€

Προκειμένου για ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με χώρους ενδιαίτησης ολικού μήκους μέχρι και επτά (7) μέτρα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη ανέρχεται στο ποσό των δώδεκα χιλιάδων ευρώ (12.000€) αντί του ποσού των οχτώ χιλιάδων ευρώ (8.000€) που ίσχυε πέρσι. Για τα ίδια σκάφη άνω των επτά (7) και μέχρι δέκα (10) μέτρα προστίθενται τρεις χιλιάδες ευρώ (3.000€) ανά επιπλέον μέτρο αντί του ποσού των δύο χιλιάδων ευρώ (2.000€) που ίσχυε μέχρι πέρσι. Στους παρακάτω πίνακες (πίνακας 7 & 8) φαίνονται κλιμακωτά οι αντικειμενικές δαπάνες για τα σκάφη αναψυχής, κάνοντας παράλληλα και μια σύγκριση σε σχέση με τις τιμές που ίσχυαν το 2010.

Πίνακας 7: Αντικειμενική δαπάνη για ιστιοφόρα ή μικτά σκάφη αναψυχής

Μήκος Σκάφους	Αντικειμενική Δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Μέχρι και 7 μέτρα	8.000€	12.000€
Πάνω από 7 μέχρι και 10 μέτρα	2.000€ ανά επιπλέον μέτρο	3.000€ ανά επιπλέον μέτρο
Πάνω από 10 μέχρι και 12 μέτρα	5.000€ ανά επιπλέον μέτρο	7.500€ ανά επιπλέον μέτρο
Πάνω από 12 μέχρι και 15 μέτρα	10.000€ ανά επιπλέον μέτρο	15.000€ ανά επιπλέον μέτρο
Πάνω από 15 μέχρι και 18 μέτρα	15.000€ ανά επιπλέον μέτρο	22.500€ ανά επιπλέον μέτρο
Πάνω από 18 μέχρι και 22 μέτρα	20.000€ ανά επιπλέον μέτρο	30.000€ ανά επιπλέον μέτρο
Πάνω από 22 μέτρα	35.000€ ανά επιπλέον μέτρο	50.000€ ανά επιπλέον μέτρο

Πίνακας 8: Αντικειμενική δαπάνη για ιστιοφόρα ή μικτά σκάφη αναψυχής για κάθε επιπλέον μέτρο

Μήκος Σκάφους	Αντικειμενικές δαπάνες	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Μέχρι 7 μέτρα	8.000€	12.000€
Μέχρι 8 μέτρα	10.000€	15.000€
Μέχρι 9 μέτρα	12.000€	18.000€
Μέχρι 10 μέτρα	14.000€	21.000€
Μέχρι 11 μέτρα	19.000€	28.500€
Μέχρι 12 μέτρα	24.000€	36.000€
Μέχρι 13 μέτρα	34.000€	51.000€
Μέχρι 14 μέτρα	44.000€	66.000€
Μέχρι 15 μέτρα	54.000€	81.000€
Μέχρι 16 μέτρα	69.000€	103.500€
Μέχρι 17 μέτρα	84.000€	126.000€
Μέχρι 18 μέτρα	99.000€	148.500€
Μέχρι 19 μέτρα	119.000€	178.500€
Μέχρι 20 μέτρα	139.000€	208.500€
Μέχρι 21 μέτρα	159.000€	238.500€
Μέχρι 22 μέτρα	179.000€	268.500€
Μέχρι 23 μέτρα	214.000€	318.500€
Μέχρι 24 μέτρα	249.000€	368.500€
Μέχρι 25 μέτρα	284.000€	418.500€
Μέχρι 26 μέτρα	319.000€	468.500€
Μέχρι 27 μέτρα	354.000€	518.500€
Μέχρι 28 μέτρα	389.000€	568.500€
Μέχρι 29 μέτρα	424.000€	618.500€
Μέχρι 30 μέτρα	459.000€	668.500€
Μέχρι 31 μέτρα	495.000€	718.500€
Μέχρι 32 μέτρα	529.000€	768.500€
Μέχρι 33 μέτρα	564.000€	818.500€

Επίσης, τα ποσά του παραπάνω πίνακα μειώνονται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) όταν πρόκειται για ιστιοφόρα σκάφη. Καθώς επίσης για τα σκάφη

αναψυχής που έχουν κατασκευαστεί ή κατασκευάζονται στην Ελλάδα εξ' ολοκλήρου από ξύλο τύπου «τρεχαντήρι», «βαρκαλάς», «πέραμα», «τσερνίκι» και «λίμπερτυ», τα οποία προέρχονται από την ελληνική ναυτική παράδοση, μειώνονται επίσης κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%).

Η αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης από κάθε σκάφος μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα του κατά ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) αν έχει παρέλθει χρονικό διάστημα πάνω από πέντε (5) και μέχρι δέκα έτη (10) από το έτος που νηολογήθηκε για πρώτη φορά και τριάντα τοις εκατό (30%) αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από δέκα έτη. Για σκάφη με μόνιμο ναυτολογημένο πλήρωμα για ολόκληρο ή μέρος του έτους, στην παραπάνω δαπάνη προστίθεται και η αμοιβή του πληρώματος, ενώ τα σκάφη επαγγελματικής χρήσης δεν λαμβάνονται υπόψη για την επαγγελματική δαπάνη. Επίσης, αναγνωρίζεται πλέον η ακινησία για τα σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης. Για την απόδειξη του χρόνου ακινησίας πρέπει να συνυποβάλλεται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος βεβαίωση της αρμόδιας Λιμενικής Αρχής για το ακριβές χρονικό διάστημα (χρόνος έναρξης και λήξης ακινησίας ή συνέχιση της ακινησίας κατά την 31^η Δεκεμβρίου του έτους), που θα προκύπτει από τις αντίστοιχες καταχωρήσεις σε σχετικό βιβλίο που θα τηρείται από αυτή. Στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 9) βλέπουμε την αντικειμενική δαπάνη σε ευρώ ανάλογα το μήκος του σκάφους και σε σχέση με την παλαιότητα αυτού.

Πίνακας 9: Μείωση τεκμηρίου λόγω παλαιότητας για σκάφη αναψυχής

Μήκος σκάφους	Μέχρι 5 έτη	Από 5 μέχρι 10 έτη	Πάνω από 10 έτη
7	12.000€	10.200€	8.400€
8	15.000€	12.750€	10.500€
9	18.000€	15.300€	12.600€
10	21.000€	17.850€	14.700€

11	28.500€	24.225€	19.950€
12	36.000€	30.600€	25.200€
13	51.000€	43.350€	35.700€
14	66.000€	56.100€	46.200€
15	81.000€	68.850€	56.700€
16	103.500€	87.975€	72.450€
17	126.000€	107.100€	88.200€
18	148.500€	126.225€	103.950€
19	178.500€	151.725€	124.950€
20	208.500€	177.225€	145.950€
21	238.500€	202.725€	166.950€
22	268.500€	228.225€	187.950€
23	318.500€	270.725€	222.950€
24	368.500€	313.225€	257.950€
25	418.500€	355.725€	292.950€
26	468.500€	398.225€	327.950€
27	518.500€	440.725€	362.950€
28	568.500€	483.225€	397.950€
29	618.500€	525.725€	432.950€
30	668.500€	568.225€	467.950€
31	718.500€	610.725€	502.950€
32	768.500€	653.225€	537.950€
33	818.500€	695.725€	572.950€

Από την αντικειμενική δαπάνη εξαιρούνται τα σκάφη τα οποία χρησιμοποιούνται για επαγγελματική χρήση και για τα σκάφη αναψυχής των εταιριών. Στις περιπτώσεις των εταιριών που εκμεταλλεύονται ή έχουν στην κατοχή τους σκάφη αναψυχής, ο υπολογισμός της αντικειμενικής δαπάνης γίνεται όπως ακριβώς και για τα E.I.X. αυτοκίνητα των εταιριών. Για όποιον έχει στην κατοχή του κωπηλατική βάρκα δεν υπολογίζεται στην ετήσια αντικειμενική δαπάνη αντίθετα

όμως η αγορά της βάρκας αποτελεί πόθεν έσχες. Τέλος να τονίσουμε ότι για μόνιμους κατοίκους του εξωτερικού που διαθέτουν σκάφος αναψυχής δεν υπολογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη.

Παράδειγμα 10^ο

Έστω ότι ο υπόχρεος Χ. έχει στην κατοχή του μικτό σκάφος με χώρο ενδιαίτησης 19 μέτρων το οποίο νηολογήθηκε πρώτη φορά το έτος 2007 η κυριότητα ανήκει στο 50% στον υπόχρεο και το χρησιμοποίησε όλους τους μήνες του χρόνου.

Μήκος σκάφους σε μέτρα	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Μέχρι τα πρώτα 7	8.000€	12.000€
Από 7 μέχρι 10	6.000€	9.000€
Από 10 μέχρι 12	10.000€	15.000€
Από 12 μέχρι 15	30.000€	45.000€
Από 15 μέχρι 18	45.000€	67.500€
Από 18 μέχρι 19	20.000€	30.000€
Αφαίρεση λόγω παλαιότητας	5<	178.500€ -15%=151.7250€
Ποσοστό που ανήκει στο φορολογούμενο	119.000€*50%=59.500€	151.725€*50%=75.862,50€
Συνολική αντικειμενική δαπάνη:	59.500€	75.862,50€

Παράδειγμα 11^ο

Έστω ότι ο υπόχρεος Χ. έχει στην κατοχή του ταχύπλοο σκάφος 4 μέτρων το οποίο νηολογήθηκε πρώτη φορά το έτος 2006 η κυριότητα ανήκει στο 100% στον υπόχρεο και το χρησιμοποίησε όλους τους μήνες του έτους¹³.

¹³www.voria.gr

Μήκος σκάφους σε μέτρα	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Τα 4 μέτρα	3.000€	4.000€
Αφαίρεση λόγω παλαιότητας	3.000€ -15%=2.550€	4.000€ -15%=3.400€
Συνολική αντικειμενική δαπάνη:	2.550€	3.400€

2.4 Η αντικειμενική δαπάνη για αεροσκάφη ή ελικόπτερα.

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για τα ελαφρά αεροσκάφη και ελικόπτερα κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου, της συζύγου του ή των προσώπων που τους βαρύνουν, εκτιμάται σύμφωνα με το κόστος τελών προσγείωσης και παραμονής καθώς και με το κόστος των ασφαλιστρών και το κόστος της συντήρησης. Η αντικειμενική δαπάνη κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου, της συζύγου ή των προσώπων που συνοικούν μαζί τους και τους βαρύνουν έχει ως εξής:

α) Για ανεμόπτερα στο ποσό των οκτώ χιλιάδων (8.000) ευρώ.

β) Για αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα, καθώς και ελικόπτερα, στο ποσό των εξήντα πέντε χιλιάδων

(65.000€) ευρώ για τους εκατόν πενήντα (150) πρώτους ίππους ισχύος του κινητήρα τους που προσυξάνεται με το ποσό των πεντακοσίων (500€) ευρώ για κάθε ίππο πάνω από τους εκατόν πενήντα (150) ίππους.

γ) Για αεροσκάφη αεροπροωθούμενα (JET) στο ποσό των διακοσίων ευρώ (200€) για κάθε λίμπρα ώθησης. Τα πιο πάνω ποσά δεν μειώνονται λόγω ακινησίας ή παλαιότητας λόγω απουσίας σχετικής πρόβλεψης στο νόμο.

2.5 Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για εξωτερική ή εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης.

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, που εκτιμάται με βάση το ύψος των ετήσιων εξόδων συντήρησης και χρήσης εξωτερικής δεξαμενής κολύμβησης (πισίνα) και προκύπτει για τον κύριο ή κάτοχο αυτής, ορίζεται ανάλογα με την επιφάνειά της. Ο υπολογισμός γίνεται με βάση κλίμακας και έχει ως εξής¹⁴ Σε εκατόν εξήντα ευρώ (160€) ανά τετραγωνικό μέτρο μέχρι και τα εξήντα πρώτα τετραγωνικά μέτρα (60τ.μ.), αντί των εκατό ευρώ (100€) ανά τετραγωνικό μέτρο που ίσχυε πέρσι. Σε τριακόσια είκοσι ευρώ (320€) ανά τετραγωνικό μέτρο για επιφάνεια άνω των εξήντα (60τ.μ.) τετραγωνικών μέτρων, αντί του ποσού των διακοσίων ευρώ (200€) ανά τετραγωνικό μέτρο που ίσχυε μέχρι πέρσι. Στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 10) βλέπουμε την αντικειμενική δαπάνη ανά τετραγωνικό μέτρο σε ευρώ για εξωτερική ή εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης αντίστοιχα.

Πίνακας 10: Αντικειμενική δαπάνη δεξαμενών κολύμβησης

Επιφάνεια σε τετραγωνικά μέτρα	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης			
	Εξωτερική δεξαμενή		Εσωτερική δεξαμενή	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Μέχρι και 60	100€ το τμ.	160€ το τμ.	200€ το τμ.	320€ το τμ.
Πάνω από 60	200€ το τμ.	320€ το τμ.	400€ το τμ.	640€ το τμ.

Τα ανωτέρω ποσά ισχύουν και όταν η δεξαμενή είναι συναρμολογούμενη αφού ο νόμος δεν κάνει καμία διάκριση. Προκειμένου για εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης, τα παραπάνω ποσά αυτής της περίπτωσης διπλασιάζονται. Προκειμένου

¹⁴Α. Λιόλιος, «Ο έλεγχος των φορολογικών υποθέσεων – Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης και πόθεν έσχες», Εκδόσεις ΑΡΙΩΝ ΑΕ, Θεσσαλονίκη 2011

τώρα για κοινόχρηστες πισίνες που βρίσκονται σε συγκροτήματα πολυκατοικιών, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης επιμερίζεται στους ιδιοκτήτες των ακινήτων με βάση τα τετραγωνικά μέτρα κάθε διαμερίσματος στο οικόπεδο.

Παράδειγμα 12^ο:

Έστω ότι ο υπόχρεος Κ. διαμένει σε συγκρότημα κατοικιών όπου οι ένοικοι μοιράζονται εξίσου εξωτερική δεξαμενή κολύμβησης συνολικής επιφάνειας 120τμ. και στον καθένα από αυτούς αντιστοιχεί το 20% της δεξαμενής. Η δεξαμενή είναι σε λειτουργία δώδεκα μήνες το χρόνο. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη έχει ως εξής¹⁵:

¹⁵www.voria.gr

Επιφάνεια δεξαμενής κολύμβησης	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 60τμ.	100€/τμ.=6.000€	160€/τμ.=9.600€
Για τα επόμενα 60τμ.	200€/τμ.=12.000€	320€/τμ.=19.200€
Ποσοστό που ανήκει στο φορολογούμενο	18.000€*20%=3.600€	28.800€*20%=5.760€
Συνολική αντικειμενική δαπάνη:	3.600€	5.760€

Παράδειγμα 13^ο:

Έστω ότι ο υπόχρεος Ψ. διαθέτει στην κατοικία του εξωτερική δεξαμενή κολύμβησης συνολικής επιφάνειας 45τμ. την οποία την λειτουργεί έξι μήνες το χρόνο. Στον υπόχρεο και κατά 100%.

Επιφάνεια δεξαμενής κολύμβησης	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα 45τμ.	100€/τμ.=4.500€	160€/τμ.=7.200€
Δαπάνη που αντιστοιχεί στο κάθε μήνα	4.500*1:12=375€	7.200€*1:12=600€
Μήνες λειτουργίας που υπολογίζονται	6*375€=2.250€	6*600€=3.600€
Συνολική αντικειμενική δαπάνη:	2.250€	3.600€

Παράδειγμα 14^ο:

Έστω ότι ο υπόχρεος Χ. στην κατοικία όπου διαμένει έχει εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης συνολικής επιφάνειας 30τμ. ανήκει στο εκατό τοις 100% στον υπόχρεο και τη χρησιμοποίησε όλους τους μήνες του έτους.

Επιφάνεια δεξαμενής κολύμβησης	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα 30τμ.	200€/τμ.=6000€.	320€/τμ.=9.600€
Συνολική αντικειμενική δαπάνη:	6.000€	9.600€

2.6 Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη όταν πρόκειται για παιδιά που πηγαίνουν σε ιδιωτικά σχολεία.

Για τον προσδιορισμό του αντικειμενικού εισοδήματος με βάση τη συνολική ετήσια δαπάνη του φορολογουμένου, της συζύγου του και των προσώπων που συνοικούν και τους βαρύνουν, λαμβάνεται πλέον υπόψη και η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλλεται για ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης.

Η δαπάνη αυτή ορίζεται, ανά μαθητή, σε δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ για το νηπιαγωγείο, τέσσερις χιλιάδες (4.000) ευρώ για το δημοτικό και έξι χιλιάδες (6.000) ευρώ για το γυμνάσιο-λύκειο. Για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης, λαμβάνεται υπόψη η ετήσια δαπάνη που καταβάλλεται για ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης, όπως αυτή προκύπτει από τις σχετικές αποδείξεις παροχής υπηρεσιών.

Δεν υπολογίζονται οι δαπάνες που καταβάλλονται σε εσπερινά γυμνάσια και λύκεια, καθώς και στα ειδικά σχολεία ατόμων με ειδικές ανάγκες, όπως αυτό προκύπτει από τις αποδείξεις παροχής υπηρεσιών. Στην περίπτωση τώρα των διαζευγμένων γονέων όπου άλλος γονέας βαρύνεται με τα τέκνα και άλλος καταβάλλει τις δαπάνες διδάκτρων των τέκνων, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης θα βαρύνει τον γονέα που καταβάλλει τις δαπάνες αυτές.

2.7 Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για όσους απασχολούν, οικιακούς βοηθούς, οδηγούς, κηπουρούς κλπ).

Ως τεκμήριο, λαμβάνεται υπόψη η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλλεται σε οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό, η οποία ορίζεται στο κατώτατο όριο αμοιβών όπως αυτό προσδιορίζεται

από τις ισχύουσες διατάξεις για την αντίστοιχη κατηγορία εργαζομένων. Εξαιρούνται οι δαπάνες που καταβάλλονται στην περίπτωση που ο φορολογούμενος απασχολεί έναν μόνο οικιακό βοηθό καθώς και οι δαπάνες που καταβάλλονται στην περίπτωση που ο φορολογούμενος ή πρόσωπο που συνοικεί με αυτόν και τον βαρύνει έχει αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και πάνω και πάσχει από διανοητική καθυστέρηση, ή άλλη φυσική αναπηρία ή είναι ηλικίας άνω των εξήντα πέντε (65) ετών και απασχολεί ένα νοσοκόμο. Για το λοιπό προσωπικό που απασχολεί κάποιος ισχύουν τα κατώτατα όρια ημερομισθίων και μισθών επί των οποίων υπολογίζονται οι ασφαλιστικές εισφορές από τον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα.

2.8. Περιπτώσεις αμφισβήτησης αντικειμενικής δαπάνης

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 16 του ν.2238/94, ο φορολογούμενος μπορεί να αμφισβητήσει το ετήσιο συνολικό ποσό της τεκμαρτής αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης, εφόσον συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις. Οι προϋποθέσεις για να αμφισβητήσει κάποιος την αντικειμενική δαπάνη είναι:

- Να υπηρετεί κάποιος τη στρατιωτική του θητεία στις ένοπλες δυνάμεις.
- Να είναι φυλακισμένος.
- Να νοσηλεύεται για μεγάλο χρονικό διάστημα σε νοσοκομείο ή κλινική.
- Να είναι άνεργος και παίρνει επίδομα ανεργίας από τον ΟΑΕΔ.
- Να συγκατοικεί με συγγενείς πρώτου βαθμού και να έχει μειωμένες δαπάνες διαβίωσης, λόγω αποδεδειγμένης συμβολής στις δαπάνες των συγγενών του, με την προϋπόθεση ότι αυτοί έχουν εισόδημα από εμφανείς πηγές.
- Να είναι ορφανός και κάτω των 18 ετών, οι οποίοι να έχει στην κυριότητα του Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο από κληρονομιά του πατέρα του ή της μητέρας του.

- Να προσκομίζει στοιχεία από τα οποία αποδεικνύεται ότι για λόγους ανωτέρας βίας πραγματοποίησε δαπάνη μικρότερη από την αντικειμενική.

Σύμφωνα λοιπόν με τη νέα διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε. παρέχεται πλέον η δυνατότητα σε όλους τους φορολογούμενους να αμφισβητήσουν την ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης, εφόσον το αποδεικνύουν με πραγματικά στοιχεία. Με τις προϊσχύουσες διατάξεις, η επίκληση περιστατικών και στοιχείων που αμφισβητούν το συνολικό ποσό της αντικειμενικής δαπάνης, περιορίζονται αποκλειστικά στις κατηγορίες ατόμων που αναφέρονται παραπάνω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Πόθεν έσχες

Στο προηγούμενο κεφάλαιο μιλήσαμε για τα τεκμήρια διαβίωσης και είδαμε μερικά παραδείγματα. Σ' αυτό το κεφάλαιο θα μιλήσουμε για το πόθεν έσχες και τη δαπάνη απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.

3.1 Τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (πόθεν έσχες).

Με την παράγραφο 3 του άρθρου 3 του Ν. 3842/2010, άλλαξε ο τίτλος του άρθρου 17 του ΚΦΕ από «Τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων» σε «Δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων». Η δαπάνη απόκτησης περιουσιακών στοιχείων, εφαρμόζεται μόνο στα φυσικά πρόσωπα και αφορά μόνο μονίμους κατοίκους Ελλάδος και όχι κατοίκους της αλλοδαπής, οι οποίοι υποβάλλουν δηλώσεις στη χώρα κατοικίας τους στο εξωτερικό.

Ως ετήσια δαπάνη¹⁶ του φορολογούμενου της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν λογίζονται τα χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, δίτροχων ή τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων, πλοίων αναψυχής και λοιπών σκαφών αναψυχής, αεροσκαφών και κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας άνω του ποσού των 10.000€. Το τίμημα αγοράς αυτοκινήτου, ακινήτου κ.λπ. μπορεί να καταβάλλεται πολλές φορές σε δόσεις, ή να προκαταβάλλεται ένα ποσό έναντι του τιμήματος και το υπόλοιπο να καταβάλλεται σε δόσεις. Σ' αυτή την περίπτωση για τον υπολογισμό της δαπάνης λαμβάνονται υπόψη τα ποσά που καταβλήθηκαν μέσα στο έτος.

Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για αγορά ορισμένων περιουσιακών στοιχείων από το φορολογούμενο τη σύζυγο του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του εισοδήματος του φορολογουμένου. Ο προσδιορισμός της φορολογητέας ύλης με βάση τις δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων, αφορά όπως είπαμε, μόνο μόνιμους κατοίκους της Ελλάδας που υποβάλλουν στις Δ.Ο.Υ. τις φορολογικές τους δηλώσεις και σε καμία περίπτωση κατοίκους της αλλοδαπής, ομογενής ή όχι.

3.2 Τι ισχύει όταν αγοράζουμε κινητά πράγματα μεγάλης αξίας.

Όσων αφορά τώρα την αγορά κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας, σύμφωνα με τις νέες διατάξεις που ισχύουν τα ποσά που καταβάλλονται από 01-01-2010 και μετά για αγορά άνω των δέκα χιλιάδων (10.000€) ευρώ αποτελούν δαπάνη

¹⁶Α. Λιόλιος, «Ο έλεγχος των φορολογικών υποθέσεων – Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης και πόθεν έσχες». Εκδόσεις ΑΡΙΩΝ ΑΕ, Θεσσαλονίκη 2011. Δ. Σταματόπουλος – Α. Καραβοκύρης, «Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων», Εκδόσεις ELFORIN, Αθήνα 2010.

απόκτησης περιουσιακών στοιχείων. Κινητά πράγματα μεγάλης αξίας θεωρούνται τα κοσμήματα γενικά, οι πολύτιμοι λίθοι, τα έργα τέχνης, οι χειροποίητοι τάπητες κ.λπ.. Τα κινητά πράγματα μεγάλης αξίας που αποκτούνται στο εξωτερικό λαμβάνονται υπόψη για τον τεκμαρτό προσδιορισμό του εισοδήματος. Τα ποσά που καταβλήθηκαν για την αγορά ή τη χρηματοδοτική μίσθωση κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας άνω των δέκα χιλιάδων ευρώ (10.000€) συμπληρώνονται στους κωδικούς 723-724 του έντυπου της δήλωσης Ε1. Ακόμη στη δήλωση θα πρέπει να αναγράφονται τα πλήρη στοιχεία των συναλλασσομένων, ο χρόνος και τόπος της αγοραπωλησίας καθώς και ο τρόπος πληρωμής. Ακόμη πολλές φορές μια αγορά μπορεί να γίνεται και με δόσεις και το ποσό της αγοράς μπορεί να μην εξοφληθεί εξ ολοκλήρου μέσα στη χρήση. Τότε σ' αυτή την περίπτωση ως δαπάνη θα εκλάβουμε το ποσό που καταβάλλαμε μέσα στη χρήση για την αγορά.

Παράδειγμα 15^ο

Έστω ότι ο φορολογούμενος Κ. αγόρασε στις 5 Ιουνίου του 2010 πίνακα ζωγραφικής συνολικής αξίας δεκαπέντε χιλιάδων ευρώ 15.000€. Με την αγορά του πίνακα κατέβαλλε ως προκαταβολή οχτώ χιλιάδες ευρώ 8.000€ και τα υπόλοιπα τα κατέβαλλε σε ισόποσες μηνιαίες δόσεις των διακοσίων πενήντα ευρώ 250€. Οι δόσεις άρχισαν να καταβάλλονται από το Ιούλιο του 2010. Υπολογίζεται και τόκος δόσεων 250€ συνολικά οπότε το συνολικό ποσό που καλείται να καταβάλλει ο υπόχρεος είναι στα δεκαπέντε χιλιάδες διακόσια πενήντα ευρώ 15.250€.

Για το 2010 θα καταβάλλουμε δόσεις έξι μηνών οπότε $250\text{€} \cdot 6\text{μήνες} = 1.500\text{€}$.

8.000€ είναι το ποσό της προκαταβολής.

Οπότε η συνολική δαπάνη απόκτησης για το 2010: $8.000\text{€} + 1.500\text{€} = 9.500\text{€}$

15.000€ (η αξία του πίνακα) + 250€ (η προσαύξηση) = $15.250\text{€} - 9.500\text{€} = 5.750\text{€}$

Για το 2011 θα καταβάλλει 3.000€ και για το 2012 θα καταβάλλει 2.750€.

3.3 Εξόφληση δανείων ή πιστώσεων.

Ομοίως, ως τεκμήριο λαμβάνεται η απόσβεση δανείων ή πιστώσεων οποιασδήποτε μορφής. Από 23-4-2010 η χορήγηση δανείου προς οποιονδήποτε αποτελεί τεκμήριο. Παλαιότερα εξαιρούνταν τα δάνεια προς εταιρίες ή κοινοπραξίες ή κοινωνίες από τα μέλη τους. Έστω τώρα ότι κάποιος πήρε το 2010 καταναλωτικό δάνειο που μαζί με τις προσαυξήσεις έφτανε τα δέκα χιλιάδες ευρώ 10.000€. Ανέλαβε να το εξοφλήσει σε ετήσιες δόσεις των δύο χιλιάδων ευρώ 2.000€ για τα επόμενα πέντε χρόνια. Για το 2011 ο φορολογούμενος θα κληθεί να δηλώσει την απόσβεση του δανείου όπου είναι τα δύο χιλιάδες ευρώ 2.000€. Ομοίως το υπόλοιπο ποσό θα δηλώνεται στα επόμενα έτη μέχρις ότου γίνει εξόφληση αυτού. Εάν τώρα για οποιοδήποτε λόγω μέσα στο 2011 γινόταν εξόφληση όλου του ποσού του δανείου, τότε ο φορολογούμενος καλείτε να δηλώσει το ύψος του ποσού που συνολικά κατέβαλλε. Στους κωδικούς 727-728 της δήλωσης Ε1 θα γραφτεί το ποσό που πληρώθηκε για την απόσβεση του δανείου και των τόκων αυτού, καθώς επίσης και για πιστώσεις ή χρεώσεις δανείων μέσω πιστωτικών καρτών για αγορά αγαθών τα οποία όμως δεν είναι καταναλωτικά. Επίσης στο ποσό της δαπάνης για την εξόφληση δανείου, περιλαμβάνεται και το ποσό των οικείων τόκων στους οποίους

περιλαμβάνονται και οι τυχόν τόκοι υπερημερίας.

3.4 Αγορά ακινήτων κατοικιών.

Στην αγορά ακινήτων τεκμήριο αποτελεί η αντικειμενική αξία του ακινήτου¹⁷ αν αυτό βρίσκεται σε περιοχή που ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού των αξιών. Η αξία αυτή προσαυξάνεται και με τα υπόλοιπα έξοδα τα οποία έγιναν για την αγορά του ακινήτου όπως είναι ο φόρος για τη μεταβίβαση, τα συμβολαιογραφικά έξοδα κλπ. Σε περίπτωση τώρα που έχουμε αγορά πρώτης κατοικίας θα μετρήσουμε το τίμημα που καταβάλαμε για την αγορά της κατοικίας, λαμβάνοντας βέβαια υπόψη τα παραπάνω. Το ίδιο ισχύει και στην ανέγερση κατοικίας αφού ως τεκμήριο παίρνουμε το κόστος κατασκευής. Τα ποσά που καταβάλλονται για την αγορά, τη χρηματοδοτική ή τη χρονομεριστική μίσθωση ακινήτων συμπληρώνονται στο έντυπο Ε1 της δήλωσης στου κωδικούς 735-736. Εδώ να αναφέρουμε ότι τα ποσά που καταβάλλονται για την απόκτηση ακινήτων στο εξωτερικό αποτελούν τεκμήριο.

¹⁷Δ. Σταματόπουλος – Α. Καραβοκύρης, «Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων», Εκδόσεις ELFORIN, Αθήνα 2010

Ας πάρουμε τώρα ως παράδειγμα, την περίπτωση ότι στο συμβόλαιο έχει γραφτεί μεγαλύτερο τίμημα για τη μεταβίβαση του ακινήτου από την αντικειμενική αξία, τότε για τον προσδιορισμό του ακινήτου θα ληφθεί υπόψη το μεγαλύτερο τίμημα στο οποίο φυσικά θα προστεθούν και τα υπόλοιπα έξοδα. Τα ποσά που καταβάλλονται για τη αγορά ακινήτων αποτελούν τεκμήριο ανεξάρτητα αν αυτά βρίσκονται στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Τα ποσά που καταβάλλονται για την αγορά ακινήτων αποτελούν τεκμήριο μόνο για τα φυσικά πρόσωπα και όχι για τα μέλη της εταιρίας, στην περίπτωση που η εταιρία αγοράζει ακίνητο. Ένα ακίνητο όταν ανήκει εξ' ολοκλήρου σε κάποιον λέμε ότι έχει την πλήρη κυριότητα. Η πλήρης όμως κυριότητα μπορεί να διασπαστεί σε επικαρπία και ψιλή κυριότητα. Επικαρπία λέμε ότι έχει αυτός που χρησιμοποιεί το ακίνητο και μπορεί να είναι ισόβια, αορίστου ή ορισμένου χρόνου και γι' αυτό το λόγο φορολογείται και αμέσως ενώ η ψιλή κυριότητα δεν είναι υποχρεωτικό να φορολογηθεί αμέσως. Η ψιλή κυριότητα δεν φορολογείται αμέσως αλλά όταν θα συνενωθεί σε αυτήν η επικαρπία. Μπορεί όμως ο φορολογούμενος, αν το επιθυμεί, με δήλωση του να ζητήσει τη φορολόγηση της ψιλής κυριότητας. Ο φόρος αυτός επιβάλλεται για το ποσοστό της αξίας της πλήρους κυριότητας για το οποίο δεν είχε υπαχθεί στο φόρο ο ψιλός κύριος.

Όταν αγοράζεται ένα ακίνητο ή ανεγείρεται μια οικοδομή που ανήκει κατά την ψιλή κυριότητα στον ψιλό κύριο και κατά την επικαρπία στον επικαρπωτή, η δαπάνη αγοράς ή ανέγερσης επιμερίζεται και στους δυο κατά τα ποσοστά που προβλέπονται από τη φορολογία των κληρονομιών. Τα ποσοστά αυτά είναι ανάλογα με τη διάρκεια της επικαρπίας και της ηλικίας του επικαρπωτή. Σε περίπτωση τώρα που έχουμε τη σύσταση ισόβιας ή αορίστου χρόνου επικαρπίας ως αξία επικαρπίας λαμβάνεται ένα ποσοστό της αξίας της πλήρους κυριότητας ανάλογα με την ηλικία του επικαρπωτή και το υπόλοιπο ανήκει στον ψιλό κύριο.

Αν κάποιο από τα ακίνητα αγοραστούν με δόσεις, τεκμήριο αποτελούν οι δόσεις που έχουν καταβληθεί μέσα στο 2010 καθώς και τα υπόλοιπα έξοδα που έχουν γίνει για την αγορά του ακινήτου και έχουν πληρωθεί μέσα στο 2010. Αν το ακίνητο αγοράστηκε τα προηγούμενα χρόνια με δόσεις και μέσα στο 2010 πληρώθηκε κάποιο ποσό για την εξόφληση μερικών δόσεων, το ποσό που πληρώθηκε μέσα στο 2010 πρέπει να περιληφθεί πάνω στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος.

Παρακάτω βλέπουμε τις τιμές που ισχύουν κατά τον υπολογισμό της αξίας της επικαρπίας όταν πρόκειται για δαπάνη αγοράς ακινήτου κατά ψιλή κυριότητα ή επικαρπία¹⁸.

- Στα 8/10 αν ο επικαρπωτής δεν υπερβαίνει το 20^ο έτος της ηλικίας του.
- Στα 7/10 αν ο επικαρπωτής υπερβαίνει το 20^ο έτος της ηλικίας του.
- Στα 6/10 αν ο επικαρπωτής υπερβαίνει το 30^ο έτος της ηλικίας του.
- Στα 5/10 αν ο επικαρπωτής υπερβαίνει το 40^ο έτος της ηλικίας του.
- Στα 4/10 αν ο επικαρπωτής υπερβαίνει το 50^ο έτος της ηλικίας του.
- Στα 3/10 αν ο επικαρπωτής υπερβαίνει το 60^ο έτος της ηλικίας του.
- Στα 2/10 αν ο επικαρπωτής υπερβαίνει το 70^ο έτος της ηλικίας του.
- Στα 1/10 αν ο επικαρπωτής υπερβαίνει το 80^ο έτος της ηλικίας του.

¹⁸Ετήσιο Περιοδικό «Δηλώστε έξυπνα 2011», Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, Αθήνα 2011

3.4.1 Πρώτη κατοικία

Εξαιρείται της δαπάνης απόκτησης πρώτης κατοικίας από ενήλικο, αποτελεί η περίπτωση που αγοραστεί ή η ανεγερθεί κατοικία η οποία δεν υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι τετραγωνικά μέτρα (120τμ.) στο σύνολο της επιφάνειας της και εφόσον η κατοικία είναι στην πλήρη κυριότητα του δικαιούχου. Για τον υπολογισμό του εμβαδού της πρώτης κατοικίας δε θα ληφθεί υπόψη το εμβαδόν εξωστών ή μπαλκονιών ή το ποσοστό που ανήκει στην ιδιοκτησία αυτή σε κοινόχρηστους χώρους. Όσον αφορά το εμβαδόν τυχόν αποθήκης ή άλλων χώρων που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες της κατοικίας λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του εμβαδού των 120τμ. Εάν λοιπόν αγορασθεί ή ανεγερθεί πρώτη κατοικία μέχρι 120τμ δεν απαιτείται δικαιολόγηση του ποσού αγοράς ή του κόστους ανέγερσης της. Σε αντίθετη περίπτωση εάν δηλαδή η συνολική επιφάνεια της πρώτης κατοικίας υπερβαίνει τα 120τμ τότε πρέπει να δικαιολογηθεί το ποσό της αγοράς ή το κόστος κατασκευής από τα 120τμ και πάνω. Σε περίπτωση τώρα που έχουμε αγορά οικοπέδου για ανέγερση σε αυτό πρώτης κατοικίας, το μεν κόστος ανέγερσης θα αντιμετωπισθεί κατά τα παραπάνω, η αξία όμως της αγοράς του οικοπέδου θα αποτελέσει ποσό τεκμαρτής δαπάνης. Τα παραπάνω ισχύουν, και σε περίπτωση αγοράς ή ανέγερσης πρώτης κατοικίας από επικαρπωτή.

Έστω για παράδειγμα ότι αγοράζουμε μια κατοικία των εκατόν εξήντα (160τμ) τετραγωνικών μέτρων με τιμή αγοράς τα χίλια επτακόσια (1700€) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο. Τότε για τα πρώτα εκατόν είκοσι τετραγωνικά μέτρα (120τμ) δεν θα υπολογίσουμε το ποσό του τεκμηρίου. Το τεκμήριο θα υπολογισθεί στα σαράντα (40τμ) τετραγωνικά μέτρα που απομένουν. Έχουμε δηλαδή $1700€ \cdot 40\tau\mu = 68.000€$ που πρέπει να δικαιολογηθούν.

Σε περίπτωση τώρα που έχουμε αγορά οικοπέδου με οικία η οποία αποτελεί την πρώτη κατοικία του φορολογουμένου και η επιφάνεια της δεν υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι (120τμ) τετραγωνικά μέτρα. Τότε κατά τον υπολογισμό της ετήσιας συνολικής τεκμαρτής δαπάνης του υπόχρεου, δεν απαιτείται δικαιολόγηση του ποσού αγοράς της οικίας και του τμήματος του οικοπέδου που καλύπτεται από την οικοδομή. Επομένως, στην προκειμένη περίπτωση, αποτελεί ποσό τεκμαρτής δαπάνης μόνο η αξία του υπόλοιπου οικοπέδου που αντιστοιχεί στο ποσοστό της μη καλυπτόμενης επιφάνειας π.χ. για αγορά οικίας με καλυπτόμενο επιφάνεια 110 τ.μ. μετά του οικοπέδου επιφάνειας 400 τ.μ., τεκμήριο αποτελεί η δαπάνη για την αγορά του υπόλοιπου οικοπέδου δηλαδή των 290τμ ($400-110=290$).

Για όσους λοιπόν απέκτησαν, μέσα στο 2010 πρώτη κατοικία στη δήλωση θα υπάρξουν τρεις διαφορετικές περιπτώσεις υπολογισμού για τρία διαφορετικά χρονικά διαστήματα. Στην πρώτη περίπτωση, για πρώτη κατοικία που αποκτήθηκε στο διάστημα 1/1/10 – 22/4/10. Σ' αυτή την περίπτωση υπάρχει απαλλαγή από το τεκμήριο αγοράς ή ανέγερσης πρώτης κατοικίας επιφάνειας μέχρι και εκατόν είκοσι τετραγωνικά μέτρα (120τμ) ανεξάρτητα από την αξία που έχει η κατοικία. Στη δεύτερη περίπτωση, για κατοικία που αποκτήθηκε από 23/4/10 – 16/12/10 υπάρχει τεκμήριο για την αγορά ή ανέγερση οποιουδήποτε ακινήτου ανεξάρτητα από την αξία ή από την επιφάνεια του. Έτσι λοιπόν, υπάρχει τεκμήριο για την αγορά ή το κτίσιμο της πρώτης κατοικίας. Στη Τρίτη περίπτωση, υπάρχει απαλλαγή από το τεκμήριο αγοράς ή ανέγερσης της πρώτης κατοικίας επιφάνειας μέχρι εκατόν είκοσι τετραγωνικά μέτρα (120τμ) και αξίας μέχρι διακόσιες χιλιάδες ευρώ (200.000€).

Στο έντυπο της φορολογικής δήλωσης εάν πρόκειται για αγορά πρώτης κατοικίας τα ποσά θα συμπληρωθούν στους κωδικούς 735 – 736 και εάν πρόκειται για ανέγερση πρώτης κατοικίας, τα ποσά θα συμπληρωθούν στους κωδικούς 737 –

738. Όταν αγορασθεί ή ανεγερθεί πρώτη κατοικία μέχρι εκατόν είκοσι τετραγωνικά μέτρα (120τμ), όπως αναφέραμε και πιο πάνω δεν χρειάζεται να δικαιολογηθεί το ποσό αγοράς ή το κόστος ανέγερσης από 1/1/10 – 22/4/10 και από 17/12/10 – 13/12/10. Αν όμως αγορασθεί οικόπεδο για ανέγερση πρώτης κατοικίας, το κόστος ανέγερσης της κατοικίας μέχρι τα εκατόν είκοσι τετραγωνικά μέτρα (120τμ) δεν λαμβάνεται υπόψη, ενώ η αξία του οικοπέδου λαμβάνεται υπόψη ως τεκμαρτή δαπάνη στο σύνολο της. Όταν αγορασθεί ένα οικόπεδο από 17/12/10 και μετά, που έχει μέσα το σπίτι το οποίο αποτελεί την πρώτη κατοικία και η επιφάνεια του είναι μέχρι τα εκατόν είκοσι τετραγωνικά μέτρα (120τμ), για τον υπολογισμό του τεκμηρίου δεν χρειάζεται να δικαιολογηθεί το ποσό της αγοράς του κτίσματος και του τμήματος του οικοπέδου που αναλογεί στο κτίσμα εφόσον αυτό είναι μέχρι το ποσό των διακοσίων χιλιάδων ευρώ (200.000€). Τεκμήριο αγοράς αποτελεί μόνο η αξία του υπολοίπου οικοπέδου που αντιστοιχεί στο ποσοστό της μη καλυπτόμενης επιφάνειας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 16^ο

Έστω ότι ο υπόχρεος Ψ αγοράζει διαμέρισμα ως πρώτη κατοικία στις 20 Δεκ του 2010. Η συνολική επιφάνεια του διαμερίσματος είναι 100τμ. προς 3.000€ το τετραγωνικό μέτρο, οπότε θα έχουμε:

$$100*3.000=300.000\text{€}$$

300.000-200.000=100.000€ η δαπάνη που αντιστοιχεί στο επιπλέον του ποσού.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 17^ο

Έστω ότι ο υπόχρεος Μ αγοράζει μονοκατοικία ως πρώτη κατοικία στις 18 Δεκ του 2010. Η συνολική επιφάνεια της κατοικίας είναι 250τμ. προς 2.000€ του τετραγωνικό μέτρο, οπότε θα έχουμε:

$$250*2.000€=500.000€$$

500.000€ - 200.000€=300.000€ η δαπάνη που αντιστοιχεί στο επιπλέον του ποσού.

3.5. Δαπάνη αγοράς αυτοκινήτων – δίτροχων

3.5.1. Αυτοκίνητα

Όπως προαναφέρθηκε, τεκμήριο αγοράς αποτελούν τα χρήματα που πραγματικά καταβάλλονται¹⁹ από το φορολογούμενο για να αποκτήσει ένα περιουσιακό στοιχείο. Το τεκμήριο αγοράς υπολογίζεται μόνο μια φορά σε όλες τις αγορές που θα πραγματοποιήσει ο φορολογούμενος. Το ίδιο ισχύει και κατά την αγορά ενός Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου. Αν λοιπόν, το αυτοκίνητο αγοράστηκε με μετρητά και εξοφλήθηκε κατά την αγορά του, τότε το τεκμήριο αγοράς υπολογίζεται ολόκληρο μέσα στη χρήση που αποκτήθηκε. Αν όμως το αυτοκίνητο δεν εξοφλήθηκε μέσα στη χρήση που αποκτήθηκε αλλά πληρώθηκε μόνο ένα μέρος της αξίας που συμφωνήθηκε και το υπόλοιπο θα πληρωθεί τα επόμενα χρόνια, τότε τεκμήριο για το έτος απόκτησης αποτελεί το μέρος του ποσού που πληρώθηκε και το υπόλοιπο ποσό θα υπολογιστεί ως τεκμήριο τα επόμενα χρόνια. Όταν δηλαδή θα καταβληθούν τα

¹⁹Δ. Σταματόπουλος – Α. Καραβοκύρης, «Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων», Εκδόσεις ELFORIN, Αθήνα 2010

υπόλοιπα χρήματα. Το τεκμήριο αγοράς γράφεται στους κωδικούς 719-720 στη Τρίτη σελίδα της δήλωσης. Αν ένα επιβατικό αυτοκίνητο αγοραστεί με δόσεις κάθε χρόνο θα υπολογίζεται τεκμήριο αγοράς το ποσό των δόσεων που έχουν καταβληθεί μέσα σ' αυτό το έτος. Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας, όταν υπάρχει, υπολογίζεται κανονικά ανεξάρτητα αν η αγορά έγινε με καταβολή μετρητών ή δόσεων. Υπάρχει απαλλαγή από το τεκμήριο απόκτησης, για τη δαπάνη που καταβάλλεται για την αγορά επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, το οποία είναι ειδικά διασκευασμένα για πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητικές αναπηρίες και υπερβαίνουν σε ποσοστό αναπηρίας το εξήντα επτά τοις εκατό (67%). Όταν το αυτοκίνητο απαλλάσσεται από το τεκμήριο δεν συμπληρώνονται οι κωδικοί 719-720 της δήλωσης.

Σε περίπτωση τώρα που αποκτούμε κατά τη χρήση 2010, επιβατικά ή μικτής χρήσης ή τύπου jeep αυτοκίνητα και αυτά ανήκουν σε εταιρία, τότε το τεκμήριο απόκτησης θα βαρύνει την εταιρία και θα υπολογιστεί ως εξής. Όταν πρόκειται για ομόρρυθμη εταιρία Ο.Ε. το τεκμήριο βαρύνει τους εταίρους που συμμετέχουν σ' αυτή. Για την ετερόρρυθμη εταιρία Ε.Ε. το τεκμήριο απόκτηση βαρύνει μόνο τους ομορρύθμους εταίρους. Για την εταιρία περιορισμένης ευθύνης Ε.Π.Ε. το τεκμήριο βαρύνει το διαχειριστή που είναι ταυτόχρονα και εταίρος ή στους εταίρους εφ' όσον κανείς από τους διαχειριστές της Ε.Π.Ε. δεν είναι και εταίρος. Τέλος για την ανώνυμη εταιρία Α.Ε. το τεκμήριο βαρύνει τους προέδρους τους διευθύνοντες συμβούλους, τους εντεταλμένους συμβούλους και στου διοικητές. Ισχύει δηλαδή, οτιδήποτε ισχύει και για τη δαπάνη συντήρησης των αυτοκινήτων που ανήκουν σε εταιρίες και έχουν ως τεκμήριο το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας.

Παράδειγμα 18^ο

Ο υπόχρεος Χ αγόρασε ΙΧ επιβατικό αυτοκίνητο στις 21 Ιουλίου του 2010. Η συνολική αξία του αυτοκινήτου είναι 18.000€. Τα 8.000€ πληρώθηκαν με την παραλαβή του αυτοκινήτου, ενώ τα υπόλοιπα σε 20 μηνιαίες δόσεις των 500€. Η πρώτη δόση πληρώθηκε τον Αύγουστο του 2010.

Για το 2010 θα έχουμε (κατά την αγορά) $8.000€ + (\text{μηνιαίες δόσεις})5 \cdot 500€ = 2.500€$

Οπότε $8.000€ + 2.500€ = 10.500€$ το συνολικό τεκμήριο αγοράς μέσα στο 2010.

Για το 2011 θα πληρωθούν: 6.000€

Για το 2012 θα πληρωθούν: 1.500€

3.5.2. Δίτροχες μοτοσικλέτες

Για δίτροχες μοτοσικλέτες τεκμήριο αποτελεί το ποσό που κατέβαλλε ο φορολογούμενος για την απόκτηση της μοτοσικλέτας. Σε καμία περίπτωση δεν υπολογίζεται η δαπάνη συντήρησης αυτής. Εάν τώρα ο φορολογούμενος απέκτησε μοτοσικλέτα μέσα στο 2010 και κατέβαλλε την αξία της κατά ένα ποσό σε μετρητά, με τη μορφή προκαταβολής, και κατά ένα άλλο ποσό σε δόσεις μέσα στο έτος, τότε συνολικό ποσό που κατέβαλλε για την απόκτηση της μοτοσικλέτας μέσα στο 2010 θα το εκλάβουμε ως τεκμήριο απόκτησης. Για την επόμενη χρήση του 2011 θα εκλάβουμε ως δαπάνη απόκτησης μόνο τις δόσεις που θα καταβάλλει. Δεν θα εκλάβουμε ως τεκμήριο τα χρήματα που θα καταβάλλει για τη συντήρηση αυτής. Το

ποσό που καταβάλλαμε για την αγορά της μοτοσικλέτας αναγράφεται στους κωδικούς 719 και 720 του πίνακα 5 της φορολογικής δήλωσης.

3.5.3. Αγοραπωλησία αυτοκινήτων μεταξύ ιδιωτών

Συνηθισμένη περίπτωση αποτελεί η αγοραπωλησία αυτοκινήτων μεταξύ ιδιωτών. Αν έγινε μια τέτοια αγοραπωλησία πρέπει μαζί με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος, να υποβληθούν και υπεύθυνες δηλώσεις, από την πλευρά του αγοραστή και του πωλητή αντίστοιχα. Στις υπεύθυνες δηλώσεις, πρέπει να δηλώνεται και από τους δυο συναλλασσομένους η ημερομηνία της αγοραπωλησίας και το ποσό που καταβλήθηκε ή εισπράχτηκε αντίστοιχα. Αν υπάρχει κάποιο υπόλοιπο για καταβολή τα επόμενα χρόνια αναγράφεται πάνω στην υπεύθυνη δήλωση. Το ποσό τώρα που καταβλήθηκε, αποτελεί τεκμήριο για τον αγοραστή και πρέπει να γραφτεί πάνω στη δήλωση στους κωδικούς 719-720. Αντίθετα ο πωλητής, με το ποσό που εισέπραξε μπορεί να δικαιολογήσει τεκμήρια και πρέπει να το γράψει στους κωδικούς 781-782 του πίνακα 6 της δήλωσης. Αν η αγοραπωλησία είχε γίνει κάποιο προηγούμενο έτος και δεν είχε γίνει εξόφληση, το ποσό καταβλήθηκε μέσα στο 2010 πρέπει να γραφτεί πάνω στη δήλωση. Σε όλες τις πιο πάνω περιπτώσεις πρέπει να επισυναφτούν με κάθε δήλωση φορολογίας εισοδήματος υπεύθυνες δηλώσεις και των δυο, αυτού που καταβάλει τα χρήματα και αυτού που τα εισπράττει (αγοραστή-πωλητή).

Παράδειγμα 19^ο

Αυτοκίνητο 1.600κε. το οποίο κυκλοφόρησε πρώτη φορά το 2006, πουλήθηκε στις 25 Αυγούστου του 2010 έναντι των 1.500€ μετρητά. Το τεκμήριο συντήρησης για το 2010 είναι:

4.200€ είναι το τεκμήριο συντήρησης του αυτοκινήτου για όλο το 2010.

Για τον πωλητή του αυτοκινήτου θα υπάρξει τεκμήριο 8 μηνών το οποίο θα είναι:

$4.200€ \cdot 8/12 = 2.800€$ το οποίο ποσό γράφεται στον κωδικό 851 του πίνακα 5 της δήλωσης.

Ενώ για τον αγοραστή του αυτοκινήτου θα δηλωθεί τεκμήριο για τους 4 μήνες που είχε στην κατοχή του το αυτοκίνητο. $4.200€ \cdot 4/12 = 1.400€$

Ο αγοραστής του αυτοκινήτου θα δηλώσει και ως δαπάνη απόκτησης του αυτοκινήτου τα 1.500€.

3.6 Αγορά σκαφών αναψυχής και αεροσκαφών.

Για την απόκτηση ή τη χρηματοδοτική μίσθωση σκαφών αναψυχής, αεροσκαφών, ελικοπτέρων κλπ. τεκμήριο αποτελεί το ποσό που καταβάλλεται για την απόκτηση αυτών. Στη δήλωση που θα γίνει θα πρέπει να συμπληρωθούν οι κωδικοί 721-722. Αν η αγορά δεν έγινε μετρητοίς τότε τεκμήριο αποτελούν μόνο οι δόσεις που καταβλήθηκαν μέσα στο 2010. Όσα σκάφοι αναψυχής, αεροσκάφη, ελικόπτερα κλπ., αποτελούν αντικείμενο εμπορικής δραστηριότητας ή πάγιο εξοπλισμό επαγγελματικής χρήσης εξαιρούνται των τεκμηρίων. Όταν κάποιος είναι κύριος ή κάτοχος βάρκας με κουπιά εξαιρείται της τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης αντιθέτως όμως λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη για την αγορά της βάρκας. Ομοίως για τα άτομα που έχουν στην κατοχή τους κωπηλατική βάρκα δεν λαμβάνεται υπόψη η τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης. Σε αντίθεση λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη για την αγορά της κωπηλατικής βάρκας.

3.7 Δωρεές

Τα χρηματικά ποσά των δωρεών, των γονικών παροχών και των χορηγιών αποτελούν τεκμήριο αν είναι πάνω από τριακόσια ευρώ (300€) ετησίως ανεξάρτητα αν έγιναν στο ίδιο ή σε διαφορετικά πρόσωπα. Το όριο των τριακοσίων ευρώ (300€) ισχύει χωριστά για κάθε σύζυγο. Λαμβάνονται όμως υπόψη στον υπολογισμό του τεκμηρίου και οι τυχόν δωρεές που έγιναν από τα προστατευόμενα μέλη του φορολογούμενου και της συζύγου του. Οι γονικές παροχές χρηματικών ποσών αποτελούν τεκμήριο γι' αυτόν που τις κάνει. Δεν αποτελούν τεκμήριο οι δωρεές ή οι χορηγίες προς το δημόσιο ή δημόσιες υπηρεσίες και ιδρύματα καθώς επίσης και προς τα κοινωφελή ιδρύματα εφόσον αυτές οι χορηγίες επιδιώκουν κοινωφελής ή πολιτιστικούς σκοπούς. Στο έντυπο Ε1 της δήλωσης τα χρηματικά ποσά των δωρεών γράφονται στους κωδικούς 725-726. Ανάλογα με το βαθμό συγγένειας το ποσό της δωρεάς ή της γονικής παροχής αποτελεί τεκμήριο στη φορολόγηση του εισοδήματος για το δωρητή. Με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%) προκειμένου για δικαιούχους που υπάγονται στην Α' κατηγορία συγγένειας (σύζυγος παιδιά γονείς), με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) προκειμένου για δικαιούχους που υπάγονται στη Β' κατηγορία συγγένειας (παππούδες, αδέρφια θείοι κλπ), και με συντελεστή σαράντα τοις εκατό (40%) προκειμένου για δικαιούχους που υπάγονται στη Γ' κατηγορία συγγένειας (εξαδέλφια, φίλοι, γνωστοί κλπ). Εδώ να σημειωθεί πάλι, ότι από 17-12-2010 και μετά απαλλάσσονται από το φόρο, δωρεές ή γονικές παροχές χρηματικών ποσών που γίνονται για την αγορά ή ανέγερση πρώτης κατοικίας μέχρι 120τμ και μέχρι του ποσού των διακοσίων χιλιάδων ευρώ (200.000€).

3.7.1.Περιπτώσεις δωρεών που εξαιρούνται από το τεκμήριο.

- Οι δωρεές ή χορηγίες χρηματικών ποσών προς το Δημόσιο, τους δήμους, τις κοινότητες του Κράτους,
- Προς τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα (Α.Ε.Ι – Α.Τ.Ε.Ι.).
- Προς τα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία που αποτελούν νομικό πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.
- Προς τα προνοιακά ιδρύματα του ευρύτερου δημόσιου τομέα (κρατικά νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου).
- Προς τα προνοιακά ιδρύματα ιδιωτικού δικαίου των οποίων οι δαπάνες λειτουργίας καλύπτονται τουλάχιστον κατά (70%) με επιχορηγήσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.
- Οι δωρεές ή χορηγίες προς τα κοινωφελή ιδρύματα, τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα έχουν συσταθεί ή συνιστώνται και τα οποία επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς, τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα υπάρχουν ή συνιστώνται, εφόσον επιδιώκουν σκοπούς πολιτιστικούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4.1 Οι αντικειμενικές δαπάνες διαβίωσης και πως αυτές εμφανίζονται στο έντυπο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (E₁).

Ένα ίσως από τα σημαντικότερα σημεία της ανάλυσης των αντικειμενικών δαπανών διαβίωσης, είναι το πώς αυτά εμφανίζονται στο έντυπο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Έχοντας υπόψη όλα όσα αναφερθήκαν παραπάνω, ξεκινάμε τη συμπλήρωση των πεδίων της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος όπου έχουν να κάνουν με τις δαπάνες διαβίωσης (τεκμήρια διαβίωσης). Εδώ είναι αρκετά σημαντικό να σημειωθεί, ότι πρέπει να είμαστε προσεκτικοί ως προς τη συμπλήρωση του εντύπου E₁ έτσι ώστε να αποφευχθεί τυχόν επιπρόσθετη φορολογία.

4.1.1 Για κύρια ή δευτερεύουσα κατοικία.

Στον πίνακα 5 της φορολογικής δήλωσης γράφονται τα στοιχεία που προσδιορίζουν την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του φορολογουμένου. Στην περίπτωση 1α' του πίνακα αυτού γράφονται οι τεκμαρτές δαπάνες διαβίωσης. Οι δαπάνες της προσδιορίζονται με βάση την κατοχή ή χρήση ορισμένων περιουσιακών στοιχείων του φορολογουμένου, της συζύγου του και των τέκνων τους που συνοικούν και τους βαρύνουν. Στην υποπερίπτωση 1α' του πίνακα αναγράφονται στοιχεία για τον προσδιορισμό του ετήσιου τεκμαρτού μισθώματος για ιδιοκατοικημένη ή μισθωμένη κύρια κατοικία και έως δύο δευτερεύουσες κατοικίες. Στους κωδικούς 211,218 και 225 συμπληρώνουμε την επιφάνεια των κύριων χώρων της κύριας και των δευτερευουσών κατοικιών αντίστοιχα. Ενώ στους κωδικούς 212,219 και 226 την επιφάνεια βοηθητικών αποθήκης εάν υπάρχει. Εν συνεχεία στους κωδικούς 213-214,

220-221 και 227-228 συμπληρώνεται το ποσοστό συνιδιοκτησίας του υπόχρεου και της συζύγου του για την κύρια και τις δευτερεύουσες κατοικίες.

Φτάνοντας στους κωδικούς 215,222 και 229 θα δούμε ότι εκεί πρέπει να συμπληρωθούν οι μήνες ιδιοκατοίκησης, για την κύρια και τις δευτερεύουσες κατοικίες. Όταν δεν κατοικείτε όλο το έτος, τους μήνες ιδιοκατοίκησης, όπως προαναφέραμε μπορούμε να τους βρούμε μέσα από τα τιμολόγια της Δ.Ε.Η., όπου εκεί φαίνεται πόσο διάστημα διέμενε κάποιος στην οικία. Τέλος στους κωδικούς 216,223 και 230 γράφουμε την τιμή ζώνης που ανήκει του ακίνητο όπως αυτές αναφέρονται σε προηγούμενο κεφάλαιο (εάν αυτό βρίσκεται σε ακριβή περιοχή του λεκανοπεδίου κλπ.) ή την τιμή εκκίνησης εάν το ακίνητο βρίσκεται σε άλλη περιοχή. Στην υποπερίπτωση 1β' όπως θα δούμε και στους κωδικούς 707 και 708 αναγράφονται τα στοιχεία για την ετήσια αντικειμενική δαπάνη για τις λοιπές δευτερεύουσες κατοικίες.

4.1.2 Για τα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα, σκάφοι αναψυχής και αεροσκάφη.

Φτάνοντας στην υποπερίπτωση 1γ' του πίνακα 5 της δήλωσης, θα δούμε ότι εκεί αναγράφονται τα στοιχεία για τις δαπάνες που πραγματοποιηθήκαν για όλα τα επιβατικά αυτοκίνητα Ε.Ι.Χ. και Μ.Χ. Τα στοιχεία ως προς τα κυβικά εκατοστά του αυτοκινήτου, τους μήνες κυριότητας, τα ποσοστά συνιδιοκτησίας και το έτος πρώτης κυκλοφορίας αναγράφονται στους κωδικούς από 750 μέχρι 753. Και στους κωδικούς 851 μέχρι 858 το ποσό που αναλογεί στον υπόχρεο και τη σύζυγο του ανάλογα με το ποσοστό συνιδιοκτησίας. Στην περίπτωση τώρα που το σύνολο των αυτοκινήτων ενός φορολογούμενου είναι περισσότερα από τέσσερα, θα συμπληρωθεί κατάσταση με την ίδια γραμμογράφηση με εκείνη της ένδειξης 1γ του πίνακα 5 της δήλωσης. Στη συνέχεια θα γράψουμε στη κατάσταση τα υπόλοιπα

αυτοκίνητα. Το σύνολο της δαπάνης των αυτοκινήτων θα αναγραφεί στην τέταρτη σειρά των κωδικών 857-858 και προ αυτού θα αναγραφεί η ένδειξη "ως συνημμένη κατάσταση".

Για την ετήσια αντικειμενική δαπάνη των αυτοκινήτων εταιριών ή κοινωνιών ή κοινοπραξιών που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, θα συμπληρώνεται ανάλογη κατάσταση, στην οποία θα αναλύεται η δαπάνη από τα αυτοκίνητα της εταιρίας, η ιδιότητα των εταίρων (ομόρρυθμος, διαχειριστής Ε.Π.Ε., κτλ.) και το ποσοστό συμμετοχής των εταίρων. Επίσης, για τα αυτοκίνητα εταιριών όπου όλα τα μέλη είναι νομικά πρόσωπα ή είναι ανώνυμη εταιρία, θα συμπληρώνεται ανάλογη κατάσταση στην οποία θα αναλύεται και η αντικειμενική δαπάνη της εταιρίας και η δαπάνη που βαρύνει όσους έχουν διοικητικές θέσεις στην εταιρία ή τους ομόρρυθμους εταίρους, εάν υπάρχουν. Το ποσό της αντικειμενικής δαπάνης που αντιστοιχεί στον καθένα θα μεταφερθεί στους κωδικούς 851-858, κατά περίπτωση "ως συνημμένη Κατάσταση".

Συνεχίζοντας στην τέταρτη υποπερίπτωση 1δ' θα δούμε ότι εκεί αναγράφεται η ετήσια δαπάνη για τα σκάφη αναψυχής. Στο καθένα από αυτά αναγράφονται το όνομα του σκάφους, ο αριθμός, το λιμάνι νηολογίου και η χώρα κατασκευής καθώς και το έτος της πρώτης νηολόγησης. Ακόμη αναγράφονται και το ποσοστό συνιδιοκτησίας του υπόχρεου και της συζύγου του. Οι δαπάνες που προκύπτουν αναγράφονται στους κωδικούς 711 μέχρι 714 ενώ στους κωδικούς 731 και 732 αναγράφονται οι αμοιβές του πληρώματος. Στους κωδικούς 715 και 715 που βρίσκονται στην υποπερίπτωση πέντε 1ε' αναγράφονται τα ποσά της τεκμαρτής δαπάνης για τα αεροσκάφη, ελικόπτερα κλπ. Εκεί δίνεται και η πλήρη περιγραφή των στοιχείων πχ. τύπος, μήνες κυριότητας, πρώτη νηολόγηση κλπ.

4.1.3 Για δεξαμενή κολύμβησης, δίδακτρα και βοηθητικό προσωπικό.

Η τεκμαρτή δαπάνη για τις δεξαμενές κολύμβησης αναγράφεται στη έκτη υποπερίπτωση 1στ΄ του πίνακα 5 του εντύπου E₁ και η δαπάνη αναγράφεται στους κωδικούς 765 και 766. Επίσης εκεί γίνεται και διαχωρισμός σε εσωτερική ή εξωτερική δεξαμενή κολύμβησης, όπου αναγράφονται και τα ποσοστά συνιδιοκτησίας του υπόχρεου και της συζύγου του. Τέλος στην έβδομη 1ζ΄ υποπερίπτωση και στον κωδικό 769 αναγράφεται η ετήσια τεκμαρτή αντικειμενική δαπάνη για τα δίδακτρα που καταβάλλονται σε ιδιωτικά σχολεία ενώ στην όγδοη 1η΄ υποπερίπτωση και στον κωδικό 770 αναγράφεται η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για τους οικιακούς βοηθούς, οδηγούς, δασκάλους κλπ.

4.2 Οι δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων και πώς αυτές εμφανίζονται στο έντυπο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (E₁).

Μελετώντας προσεκτικά το έντυπο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος θα πρέπει να σταθούμε στην περίπτωση δυο του πίνακα πέντε και στις υποπεριπτώσεις 2α΄ έως 2ζ΄, όπου αναγράφεται η δαπάνη που καταβλήθηκε μέσα στο έτος για την απόκτηση περιουσιακών στοιχείων μέσα στο οικονομικό έτος.

4.2.1 Για Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα, δίτροχα οχήματα, κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας και απόκτησης κατοικίας.

Στην 2α' υποπερίπτωση αναγράφεται η χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, δίτροχων οχημάτων κλπ. και τα ποσά αναγράφονται στους κωδικούς 719 και 720 για τον υπόχρεο και τη σύζυγο του αντίστοιχα. Στη 2β' υποπερίπτωση και στους κωδικούς 721 και 722 αναγράφεται η δαπάνη που καταβλήθηκε για την αγορά ή τη χρηματοδοτική μίσθωση σκαφών, αεροσκαφών κλπ. Εν συνεχεία στη 2γ' υποπερίπτωση και στους κωδικούς 723 και 724 συμπληρώνεται η δαπάνη που πραγματοποιήθηκε για την αγορά ή τη χρηματοδοτική μίσθωση κινητών πραγμάτων αξίας πάνω από δέκα χιλιάδες ευρώ (10.000€). Για τη δαπάνη που πραγματοποιήθηκε μέσα στη χρονιά για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων, τα ποσά αναγράφονται στους κωδικούς 735 και 736 της 2δ' υποπερίπτωσης του πίνακα 5. Στην 2ε' υποπερίπτωση αναγράφονται τα ποσά που καταβλήθηκαν για την ανέγερση οικοδομών ή δεξαμενών κολύμβησης και τα ποσά αναγράφονται στους κωδικούς 737 και 738 για τον υπόχρεο και την σύζυγο του αντίστοιχα. Εν συνεχεία θα δούμε στην 2στ' υποπερίπτωση και στους κωδικούς 725 και 726 να αναγράφονται οι δαπάνες για δωρεές ή γονικές παροχές με εξαίρεση αυτών που εκτελούνται προς το δημόσιο και τις μη κερδοσκοπικές κοινωνίες. Αν κατά τη διάρκεια του έτους 2010 καταβλήθηκαν τόκοι για την εξόφληση δανείων ή πιστώσεων, καθώς και χρεώσεων μέσω πιστωτικών καρτών για την αγορά μη καταναλωτικών αγαθών, το ποσό αυτών των τόκων πρέπει να γραφεί στην περίπτωση 2ζ' του πίνακα 5, στους κωδικούς 727-728. Στο ποσό των τόκων αυτών πρέπει να προστεθούν και οι δεδουλευμένοι τόκοι που καταβλήθηκαν, μέσα στο έτος 2010, για την εξόφληση στεγαστικών δανείων για την απόκτηση πρώτης κατοικίας.

Στους ίδιους κωδικούς 727-728, πρέπει να γραφούν και οι τόκοι υπερημερίας που τυχόν καταβλήθηκαν για την τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων ή πιστώσεων, καθώς και χρεώσεων μέσω πιστωτικών καρτών για αγορά μη καταναλωτικών αγαθών κατά το έτος 2010. Επίσης στους κωδικούς αυτούς πρέπει να γραφεί το συνολικό ποσό που καταβλήθηκε το 2010 για τη χορήγηση δανείων προς οποιονδήποτε με εξαίρεση τα ποσά δανείων που χορηγήθηκαν προς εταιρίες ή κοινοπραξίες ή κοινωνίες των οποίων ο υπόχρεος είναι μέλος ή μέτοχος. Στη συνέχεια βλέπουμε τον πίνακα 5 έτσι όπως είναι στο έντυπο της φορολογικής δήλωσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΤΕΚΜΑΤΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ Υπόχρεου Της συζύγου

1. Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης με βάση: α) Την ετήσια αντικειμενική δαπάνη για ιδιοκατακτημένη ή μισθούμενη ή δωρεάν παραχωρούμενη κύρια κατοικία και έως δύο δευτερεύουσες κατοικίες.

ΜΙΣΘΩΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ή ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΡΑΧΩΡ.	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΟΚΑΤΟΙΚΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΝΤΑΞΗΣ	ΣΥΝΤΑΞΗ	ΜΗΝΙΑΙΑ ΙΔΙΟΚΑΤΟΙΚΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΥΝΗΓ. ΔΕΚΛΗΡΩΣΗΣ*		
203	240				211	212	213	214	215	216
ΝΑΙ	1	ΝΑΙ	1							
207	241				218	219	220	221	222	223
ΝΑΙ	1	ΝΑΙ	1							
209	242				225	226	227	228	229	230
ΝΑΙ	1	ΝΑΙ	1							

β) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για λοιπές δευτερεύουσες κατοικίες 707 708

γ) τα επιβατικά αυτο/τα Ι.Χ., Μ.Χ. (οικογένειας, ατομικής-εταιρικής επιχ/σης, κοινωνικών και καιν/θών)

Α/Α	Ονοματεπώνυμο κυρίου Ε.Ι.Χ., Μ.Χ.	ΕΤΟΣ ΚΥΚΛΟΥ		Κυβ. εκπατ.	Μήνες κυρίας στο 2010	Ποσοστό συντάξ. %	Ετος πρώτης κυκλοφ.	
		Γράμ.	Αριθμός					
1		750					851	852
2		751					853	854
3		752					855	856
4		753					857	858

δ) τα σκάφη αναψυχής Ι.Χ. (οικογένειας κτλ.)

Όνομα σκάφους	Αριθμός και λήξη ημερολόγ.	Χώρα	Εκπατ. ξανά πλοηγ. Ευρώπ.	Πρώτη ημερομ.	Μήνες κυρίας στο 2010	Κ.Α.	Μήνες μίσθωσης	
						747	711	712
						748	713	714

δε) τις αεροπλάνα πληρωμάτων αεροπλάνων αναψυχής 731 732

ε) τα αεροσκάφη και ελικόπτερα Ι.Χ. και ανεμόπτερα

Ποσότητα εναέριων κατεσκευαστ.	Τύπος	Αριθμός αεροπλάνων κατασκευαστ.	Αεροπλάνο αεροπλάνων παραγωγής	Μήνες κυρίας στο 2010	Τίμη ή Αξία	Πρώτη ημερομ.	
						715	716

στ) τις δεξαμενές κολύμβησης (πισίνες)

Επιμετρη (περ. μέτρα)	Ποσοστό συντάξ. %		Επιμετρη (περ. μέτρα)	Ποσοστό συντάξ. %		
	υπόχρεου	της συζύγου		υπόχρεου	της συζύγου	
					765	766

ζ) Γράψτε την αντικειμενική δαπάνη για διδάκτρα σε σχολεία 769

η) Γράψτε την αντικειμενική δαπάνη για οικοκάμια βοηθούς, οδηγούς αυτο/των και δασκάλους 770

2. Από τη δαπάνη που καταβάλλετε:

α) για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, διτροχών κτλ. οχημάτων 719 720

β) για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση πλοίων αναψυχής κτλ. αεροπλάνων αναψυχής και αεροσκαφ. 721 722

γ) για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση κινήτων πραγμάτων αξίας πάνω από 10.000 ευρώ 723 724

δ) για την αγορά ακινήτων ή για τη χρηματοδοτική ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτών 735 736

ε) για την ανέγερση οικοδομών ή κατασκευή δεξαμενών κολύμβησης 737 738

στ) για δωρεές ή γονικές παροχές ή χορηγίες χρηματικών ποσών (εκτός προς τα Δημόσια, κτλ.) 725 726

ζ) για την τακοχρηστική απόσβεση δανείων ή πατώσεων κτλ. 727 728

ΠΙΝΑΚΑΣ 6. ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΜΕΙΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ

1. Καθαρό εισόδημα που δεν υπήρχε την 1-1-2011 655 656

2. Ποσό ετήσιας δαπάνης που δεν υπήρχε την 1-1-2011 693 694

3. Εισοδήματα που αποκτήσατε το 2010, τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο, φορολογούνται με ειδικό τρόπο, καθώς και από μερίσματα ημεδαπών Α.Ε. κτλ. 659 660

4. Επίδομα ανεργίας του Ο.Α.Ε.Δ. 661 662

5. Καθαρά κέρδη από εταιρείες κτλ. που φορολογηθ. με το άρθρο 10 Κ.Φ.Ε. και από Ε.Π.Ε. 431 432

6. Φόρος που παρακρατήθηκε στα εισοδήματα της περ.3 και στα καθαρά κέρδη της περ.5 433 434

7. Καθαρά ποσά επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ) 305 306

8. Αγροτικές ενισχύσεις (επίδοτ., αποζημ., σικον ενισχ. κτλ.) εκτός αυτών επί της παραγωγής 477 478

9. Ενοίκιο εγκατάστασης ατομικής επιχείρησης ή ελευθερίου επαγγέλματος

Ονοματεπώνυμο ή Επωνυμία εκμισθωτή Κ.Α. Α.Φ.Μ. εκμισθωτή Επιδόματα σε τ.μ.

790 791 793 794

791 793 615 616

10. Ενοίκιο ακινήτων εκτός από κύρια κατοικία, κατοικία παιδιών που σπουδάζουν και περιήτ. 7 417 419 420

11. Χρηματικά ποσά που προέρχονται από διάθεση περιουσιακών στοιχείων, εισαγωγή χρηματικών κεφαλαίων αλλοδαπής, δάνεια, δωρεές κτλ. 781 782

12. Επενδυσιζόμενα κεφάλαια (άρθρ. 18 ν.3842/10) 783 784

13. Ανύψωση κεφαλαίου που ήδη φορολογήθηκε ή απαλλάσσεται από το φόρο 787 788

ΠΙΝΑΚΑΣ 7. ΠΟΣΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΟΥ ΑΦΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ Ή ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ

1. Δαπάνη αγοράς αγαθών και παροχής υπηρεσιών άρθρο 1 ν.3842/2010 049

2. Εξόδα ιστρ.περιβαλμ. στο εξωτερικό 043 044 και συνολικά 051 052

3. Εξόδα νοσοκ. περιθαλμής στο εξωτερ. 045 046 και συνολικά 047 048

4. Δαπάνη δικηγόρου 041 042

5. Υποχρεωτικές εισφορές σε ταμεία ασφάλισης (Ο.Α.Ε.Ε. κτλ.) 053 054

6. Δωρεές ιστρίων μηχανημάτων κτλ., σε νοσοκομεία κτλ. 057 058

* Στεγνώσαντο στον η.τ. συνά από 2.500 ευρώ κα άνω.

4.3. Οι αλλαγές στον πίνακα 5 του εντύπου Ε₁ για τη χρήση 2011

Παραπάνω είδαμε τον τρόπο συμπλήρωσης του πίνακα πέντε της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος²⁰. Είδαμε τι ίσχυε για τη χρήση του 2010 και για κάθε κωδικό ξεχωριστά ποιες δαπάνες αναγράφονται. Σε λίγο καιρό θα ξεκινήσει η υποβολή των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος για τη χρήση του 2011, θα συναντήσουμε πολλές αλλαγές στο έντυπο Ε₁ σε σχέση με την περσινή χρονιά. Εμείς όμως θα σταθούμε στις αλλαγές που έγιναν στον πίνακα πέντε. Παρακάτω εικόνα βλέπουμε τον πίνακα 5.

Το σπίτι που μένει ο καθένας, ακόμα και αν φιλοξενείται δωρεάν, θεωρείται τεκμήριο εισοδήματος, εφόσον βρίσκεται σε τιμή ζώνης από 2.800 ευρώ ανά τμ και άνω. Από φέτος όμως η εφορία ζητάει να αναγράφεται στο έντυπο Ε₁ και στον κωδικό 205 ο αριθμός παροχής ηλεκτρικού ρεύματος της Δ.Ε.Η. για την κύρια κατοικία κάθε φορολογουμένου, ασχέτως τιμής ζώνης. Ο κωδικός 205 φέτος εμφανίστηκε για πρώτη φορά στη δήλωση. Αρχικά υπήρχε ο σχεδιασμός οι φορολογούμενοι να δηλώνουν στους κωδικούς 206-208-210 τους χώρους που έχουν «τακτοποιήσει» ως ημιυπαίθριους ή αυθαίρετους χώρους τελικά όμως κάτι τέτοιο δεν θα συμβεί.

Μια νέα αλλαγή θα συναντήσουμε στην υποπερίπτωση 1δ'της δήλωσης και συγκεκριμένα στους κωδικούς 747 και 748 σε ότι έχει να κάνει με τα σκάφοι αναψυχής υπάρχει ειδικό πλαίσιο για να δηλώσει κάποιος τα ιστιοφόρα και εάν αυτά

²⁰www.capital.gr, www.news247.gr

έχουν χώρους ενδιαίτησης. Στην υποπερίπτωση 1σ'όπου αναγράφεται η δαπάνη για τις δεξαμενές κολύμβησης έχουμε μια μικρή αλλαγή σε σχέση με πέρσι. Γίνεται ένας διαχωρισμός μεταξύ εσωτερικής και εξωτερικής δεξαμενής με την προσθήκη δυο κωδικών. Ο κωδικός 767 για τη δαπάνη που πραγματοποιήθηκε για εξωτερικές δεξαμενές και ο κωδικός 768 για τη δαπάνη που πραγματοποιήθηκε για εσωτερικές δεξαμενές. Τέλος να κάνουμε μια σημαντική σημείωση σχετικά με τους κωδικούς 735-736 και 737-738, που αναγραφόταν η δαπάνη αγοράς και η δαπάνη ανέγερσης ακινήτων αντίστοιχα, μεταφερθήκαν στον πίνακα 6 της δήλωσης.

4.4. Περιπτώσεις όπου δεν ισχύει το τεκμήριο.

Δεν ισχύει το τεκμήριο όταν πρόκειται για την ίδρυση επιχειρήσεων και για τις εξής περιπτώσεις²¹:

- Αγορά χρεογράφων γενικά, ομολόγων ή άλλων τίτλων του Δημοσίου.
- Αγορά μετοχών εισηγμένων ή μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο.
- Σύστασης Α.Ε., ΕΠΕ, ΟΕ, Ε.Ε, Κοινωνία, Κοινοπραξία, ατομικής επιχείρησης κλπ. ή συμμετοχής σε αύξηση μετοχικού ή εταιρικού κεφαλαίου.
- Αγορά εταιρικών μερίδων ή μεριδίων κλπ.

Μη εφαρμογή του τεκμηρίου έχουμε και στις πιο κάτω περιπτώσεις φυσικών προσώπων όπου αποτελούν εξαίρεση.

- Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη Ε.Ι.Χ. αναπήρου, το οποίο απαλλάσσεται από τέλη κυκλοφορίας.
- Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη Ε.Ι.Χ. προσωπικού επιχειρήσεων που υπάγονται στις διατάξεις του Α.Ν. 89/1967, του Α.Ν. 378/1968 και του άρθρου 25 του νόμου 27/1975 και ΔΕΝ διαμένει μόνιμα στην Ελλάδα.
- Μεταπωλητές μεταχειρισμένων αυτοκινήτων ειδικού καθεστώτος ΦΠΑ (ακινησία).
- Σκάφη αναψυχής μονίμων κατοίκων εξωτερικού.
- Αγορά πάγιου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης.
- Αγορά Ε.Ι.Χ. ειδικά διασκευασμένων για πρόσωπα με κινητικές αναπηρίες.
- Φυσικά πρόσωπα με συνήθη κατοικία στην Αλλοδαπή και χωρίς εισόδημα στην Ελλάδα.

²¹Ετήσιο Περιοδικό «Δηλώστε έξυπνα 2011», Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, Αθήνα 2011

Ακόμη οι ετήσιες αντικειμενικές δαπάνες που υπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 16 προκειμένου για συνταξιούχους οι οποίοι έχουν υπερβεί το 65ο έτος της ηλικίας τους εφαρμόζονται μειωμένες κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) των όσων προκύπτουν σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις.

Επίσης σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης η' του άρθρου 18 (μη εφαρμογή αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών) του ν. 2238/1994, όπως προστέθηκε με την παράγραφο 3α' του άρθρου 21 του Ν.3943/2011 και ισχύει από 1/1/2011 και μετά, φυσικό πρόσωπο που έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του στην αλλοδαπή, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών εφόσον το πρόσωπο αυτό δεν αποκτά εισόδημα στην Ελλάδα. Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 2 του ν. 2238/1994, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 12 του ν. 3943/2011 και ισχύει από 31-3-2011, ως συνήθης θεωρείται η διαμονή στην Ελλάδα η οποία υπερβαίνει τις εκατόν ογδόντα τρεις (183) ημέρες συνολικά μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος. Η διαμονή θεωρείται ως συνήθης, εκτός αν ο φορολογούμενος αποδείξει διαφορετικά.

4.5. Πρακτική εφαρμογή όλων των διατάξεων περί τεκμηρίων.

Είδαμε και στην αρχή, ότι επειδή η φορολογική αρχή δεν έχει τη δυνατότητα να ελέγξει και να εντοπίσει τα εισοδήματα που πρέπει να φορολογηθούν καθιέρωσε τα τεκμήρια φορολόγησης. Η φορολόγηση με τα τεκμήρια γίνεται όταν το συνολικό καθαρό εισόδημα που δηλώνεται από το φορολογούμενο και τα μέλη της οικογένειας του που τον βαρύνουν, είναι μικρότερο από το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει με βάση τα τεκμήρια διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων. Στη συνέχεια θα δούμε κάποια παραδείγματα ως προς αυτό το σκέλος.

Αφού έγινε η προσπάθεια για την καλύτερη δυνατή ανάλυση των τεκμηρίων με τις έως τώρα διατάξεις, στη συνέχεια θα δούμε κάποια παραδείγματα όσον αφορά την πρακτική εφαρμογή των τεκμηρίων. Παραπάνω είδαμε μερικά παραδείγματα όσον αφορά την εφαρμογή των τεκμηρίων για κάθε κατηγορία ξεχωριστά, εδώ θα χρησιμοποιήσουμε στοιχεία από όλα τα σκέλη της εργασίας για να δούμε ολοκληρωμένα παραδείγματα²².

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 20^ο

Ο υπόχρεος Χ. έχει στην κατοχή του κύρια μονοκατοικία επιφάνειας 160τμ. η οποία βρίσκεται σε περιοχή με τιμή ζώνης κάτω των 2.800€ και ανήκει κατά 50% στον υπόχρεο και κατά 50% στη σύζυγο του. Επίσης διαθέτει ως δευτερεύουσα κατοικία διαμέρισμα 85τμ. και βαρύνει στο 100% τον υπόχρεο και σε περιοχή με τιμή ζώνης κάτω των 2.800€. Ακόμη έχει στην κατοχή του Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο 1.800κ.ε. που κυκλοφόρησε πρώτη φορά το 2002 και ανήκει στο 100% στον υπόχρεο. Η αντικειμενική δαπάνη θα υπολογιστεί για όλους τους μήνες του 2011.

Για την κύρια κατοικία έχουμε ετήσια δαπάνη:

Επιφάνεια σε τμ. κύριας κατοικίας	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 80	$80 \cdot 30€ = 2.400€$	$80 \cdot 40€ = 3.200€$
Για τα επόμενα 40	$40 \cdot 50€ = 2.000€$	$40 \cdot 65€ = 2.600€$
Για τα επόμενα 40	$40 \cdot 80€ = 3.200€$	$40 \cdot 110€ = 4.400€$
Προσαύξηση λόγω μονοκατοικίας	$7.600€ + 20\% = 9.120€$	$10.200€ + 20\% = 12.240€$
Ποσοστό που ανήκει στο φορολογούμενο	$9.120€ \cdot 50\% = 4.560€$	$12.240€ \cdot 50\% = 6.120€$
Δαπάνη κύριας κατοικίας:	4.560€	6.120€
Επιφάνεια σε τμ. δευτερεύουσας	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011

²² www.voria.gr

κατοικίας		
Για τα πρώτα 80	$80 \cdot 15\text{€} = 1.200\text{€}$	$80 \cdot 20\text{€} = 1.600\text{€}$
Για τα επόμενα 5	$5 \cdot 25\text{€} = 125\text{€}$	$5 \cdot 32,5\text{€} = 162,50\text{€}$
Δαπάνη δευτερεύουσας κατοικίας:	1.325€	1762,50€
Κυβικά εκατοστά Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 1.200	3.000€	4.000€
Για τα επόμενα 600	$300\text{€}/100\text{κ.ε.} = 1.800\text{€}$	$600\text{€}/100\text{κ.ε.} = 3.600\text{€}$
Αφαίρεση λόγω παλαιότητας	$4.800\text{€} - 30\% = 3.360\text{€}$	$7.600\text{€} - 50\% = 3.800\text{€}$
Δαπάνη αυτοκινήτου:	3.360€	3.800€
Δαπάνη λόγω οικογενειακής κατάστασης	5.000€	5.000€
Συνολική ετήσια αντικειμενική δαπάνη:	$4.560\text{€} + 1.325\text{€} + 3.360\text{€} + 5.000\text{€} = 14.245\text{€}$	$6.120\text{€} + 1762,50\text{€} + 3.800\text{€} + 5.000\text{€} = 16.682,50\text{€}$

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 21^ο

Ο υπόχρεος Ψ είναι άγαμος, έχει στην κατοχή του μονοκατοικία επιφάνειας 85τμ. και 15τμ. βοηθητικούς χώρους, στον οποίο ανήκει το 100%. Η τιμή ζώνης στην περιοχή όπου διαμένει είναι κάτω των 2.800€. Στις 25 Ιανουαρίου του 2011 αγόρασε Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο 1.400 κ.ε. συνολικής αξίας 16.000€ το οποίο ανήκει κατά ποσοστό 70% στον υπόχρεο και κατά ποσοστό 30% στη μητέρα του. Αρχικά κατέβαλλε 10.000€ ως προκαταβολή για την απόκτηση του αυτοκινήτου και τα υπόλοιπα σε 30 μηνιαίες δόσεις των 200€, άρχισε να καταβάλλει τις δόσεις για το αυτοκίνητο από το Μάρτιο του 2011. Το ποσό των δόσεων που κατέβαλλε για το 2011 ήταν 2.000€. Η συνολική δαπάνη απόκτησης για το 2011 είναι 12.000€ ενώ για το 2012 θα καταβάλει σε δόσεις 2.400€ και το 2013 θα καταβάλει 1.600€.

Επιφάνεια σε τμ. κύριας κατοικίας	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 80	80*30€=2.400€	80*40€=3.200€
Για τα επόμενα 5	5*50€=250€	5*65€=325€
Για τους βοηθητικούς χώρους	15*30€=450€	15*40€=600€
Προσαύξηση λόγω μονοκατοικίας	3.100€+20%=3.720€	4.125€+20%=4.950€
Δαπάνη κύριας κατοικίας:	3.720€	4.950€
Κυβικά εκατοστά Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 1.200		4.000€
Για τα επόμενα 400		600€/100κ.ε.=2.400
Μήνες που αντιστοιχούν		6.400€:12=533,33€*11=5.866,66€
Ποσοστό που ανήκει στο φορολογούμενου		5.866,66€*70%=4.106,66€
Δαπάνη αυτοκινήτου:		4.106,66€
Δαπάνη λόγω οικογενειακής κατάστασης	3.000€	3.000€
Συνολική ετήσια αντικειμενική δαπάνη:	6.720€	12.056,66€

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 22^ο

Ο υπόχρεος Μ. είναι άγαμος και έχει στην κατοχή του Ι.Χ. αυτοκίνητο 1400 κ.ε. με έτος πρώτης κυκλοφορίας 2006 και ανήκει στο 100% στον υπόχρεο. Επίσης διέμενε σε μισθωμένο διαμέρισμα με τιμή ζώνης 3.000€ όλους τους μήνες του 2011. η επιφάνεια του διαμερίσματος είναι 45 τμ. και είχε το 100% της επικαρπίας. Τον Ιούλιο του 2011 αγόρασε δίτροχη μοτοσικλέτα 600 κ.ε. αξίας 8.000€ από τα οποία τα 4.500€ τα κατέβαλλε μετρητοίς και υπόλοιπα σε 20 μηνιαίες δόσεις των 175€. Η αποπληρωμή των δόσεων για την αγορά της μοτοσικλέτας άρχισε από τον Αύγουστο του 2011. Η δαπάνη απόκτησης για τη μοτοσικλέτα είναι 4.500€, 5μήνες*175€=875€. Οπότε η δαπάνη απόκτησης για το 2011 ανέρχεται στα 4.500€+875€= 5.375€. Για το 2012 θα καταβάλλει 2.100€ και για το 2013 θα καταβάλλει 525€.

Επιφάνεια σε τμ. κύριας κατοικίας	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα 45	$45 \cdot 30€ = 1.350€$	$45 \cdot 40€ = 1.800€$
Προσαύξηση λόγω τιμής ζώνης	$1.350€ + 40\% = 1.890€$	$1.800€ + 40\% = 2.520€$
Δαπάνη κύριας κατοικίας:	1.890€	2.520€
Κυβικά εκατοστά Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 1.200	3.000€	4.000€
Για τα επόμενα 200	$300/100\text{κ.ε.} = 600€$	$600€/100\text{κ.ε.} = 1.200€$
Αφαίρεση λόγω παλαιότητας	$3.600€ - 30\% = 2.520€$	$5.200€ - 30\% = 3.640€$
Δαπάνη αυτοκινήτου:	2.520€	3.640€
Δαπάνη λόγω οικογενειακής κατάστασης	3.000€	3.000€
Συνολική ετήσια αντικειμενική δαπάνη:	$1.890€ + 2.520€ + 3.000€ = 7410€$	$2.520€ + 3.640€ + 3.000€ = 9.160€$

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 23^ο

Ο υπόχρεος Μ είναι έγγαμος και ζει με την οικογένεια του σε πόλη της επαρχίας, κατοικεί σε ιδιόκτητη μονοκατοικία επιφάνειας 115 τμ. και βοηθητικούς χώρους 30τμ. Στον υπόχρεο ανήκει το 60% της κατοικίας και το υπόλοιπο 40% στη σύζυγό του. Ακόμη έχει στη κατοχή του ΙΧ αυτοκίνητο 1600 κ.ε. με έτος πρώτης κυκλοφορίας το 2009 και ανήκει στο 100% στον υπόχρεο. Για το 2011 κατέβαλε για δίδακτρα των παιδιών σε ιδιωτικό σχολείο 3.500€.

Επιφάνεια σε τμ. κύριας κατοικίας	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 80	$80 \cdot 30€ = 2.400$	$80 \cdot 40€ = 3.200€$
Για τα επόμενα 35	$35 \cdot 50€ = 1750€$	$35 \cdot 65€ = 2.275€$
Βοηθητικοί χώροι 30	$30 \cdot 30€ = 900€$	$30 \cdot 40€ = 1.200€$
Προσαύξηση λόγω μονοκατοικίας	$5.050€ + 20\% = 6.060€$	$6.675€ + 20\% = 8.010€$

Ποσοστό που ανήκει στο φορολογούμενο	$6.060\text{€} \cdot 60\% = 3.636\text{€}$	4.806€
Δαπάνη κύριας κατοικίας:	3.636€	4.806€
Κυβικά εκατοστά Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 1.200	3.000€	4.000€
Για τα επόμενα 400	$300\text{€}/100\text{κ.ε.} = 1.200\text{€}$	$600\text{€}/100\text{κ.ε.} = 2.400\text{€}$
Δαπάνη αυτοκινήτου:	4.200€	6.400€
Δαπάνη για ιδιωτικά σχολεία	3.500€	3.500€
Δαπάνη λόγω οικογενειακής κατάστασης	5.000€	5.000€
Συνολική ετήσια αντικειμενική δαπάνη:	$3.636\text{€} + 4.200\text{€} + 3.500\text{€} + 5.000\text{€} = 16.336\text{€}$	$4.806\text{€} + 6.400\text{€} + 3.500\text{€} + 5.000\text{€} = 19.706\text{€}$

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 24^ο

Ο υπόχρεος Χ είναι έγγαμος και διαμένει σε ιδιόκτητο διαμέρισμα 105τμ στη περιοχή με τιμή ζώνης κάτω από 2.800€. Το διαμέρισμα ανήκει κατά 30% στον ίδιο και κατά 70% στη σύζυγο του και το έχει στην κατοχή του από το 2004. Ακόμη το ζευγάρι διαθέτει εξοχική μονοκατοικία 80τμ. και 35τμ. βοηθητικούς χώρους, σε περιοχή με τιμή ζώνης 3.000€ η οποία διαθέτει και εξωτερική πισίνα επιφάνειας 55τμ. και ανήκει στο 100% στον υπόχρεο. Επίσης διαθέτει Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο 2.500κε. με έτος πρώτης κυκλοφορίας το 2006 και ανήκει στο 100% στον υπόχρεο καθώς και ένα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο 1.600κ.ε με έτος πρώτης κυκλοφορίας το 2008 το οποίο ανήκει κατά 40% στον υπόχρεο.

Επιφάνεια σε τμ. κύριας κατοικίας	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 80	$80 \cdot 30\text{€} = 2.400\text{€}$	$80 \cdot 40\text{€} = 3.200\text{€}$
Για τα επόμενα 25	$25 \cdot 50\text{€} = 1.250\text{€}$	$25 \cdot 65\text{€} = 1.625\text{€}$
Ποσοστό που ανήκει στο φορολογούμενο	$3.650\text{€} \cdot 30\% = 1.095\text{€}$	$4.825\text{€} \cdot 30\% = 1.447,50\text{€}$
Δαπάνη κύριας κατοικίας:	1.095€	1.447,50€

Επιφάνεια σε τμ. δευτερεύουσας κατοικίας	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα 80	80*15€=1.200€	80*20€=1.600€
Βοηθητικός χώρος 35	35*15€=525€	35*20€=700€
Προσαύξηση λόγω μονοκατοικίας	1.725€+20%=2.070€	2.300€+20%=2.760€
Προσαύξηση λόγω τιμής ζώνης	2.070€+40%=2.898€	2.760€+40%=3.864€
Δαπάνη δευτερεύουσας κατοικίας:	2.898€	3.864€
Α)Κυβικά εκατοστά Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 1.200	3.000€	4.000€
Για τα επόμενα 800	300€/100κ.ε.=2.400€	600€/100κ.ε.=4.800€
Για τα επόμενα 500	500€/100κ.ε.=2.500€	900€/100κ.ε.=4.500€
Αφαίρεση λόγω παλαιότητας	7.900€ -30%=5.530€	13.300€ -30%=9.310€
Δαπάνη αυτοκινήτου:	5.530€	9.310€
Β)Κυβικά εκατοστά Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 1.200	3.000€	4.000€
Για τα επόμενα 400	300€/100κ.ε.=1.200€	600€/100κ.ε.=2.400€
Ποσοστό που ανήκει στο φορολογούμενο	4.200€*40%=1.680€	6.400€*40%=2.560€
Δαπάνη αυτοκινήτου:	1.680€	2.560€
Τετραγωνικά μέτρα εξωτερικής πισίνας	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα 55	55*100€=5.500€	55*160€=8.800€
Δαπάνη πισίνας:	5.500€	8.800€
Δαπάνη λόγω οικογενειακής κατάστασης	5.000€	5.000€
Συνολική ετήσια αντικειμενική δαπάνη:	1.095€+2.898€+5.530€+ 1.680€+5.500€+5.000€= 21.703€	1.447,50€+3.864€+9.310€+ 2.560€+8.800€+5.000€= 30.981,50€

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 25^ο

Ο υπόχρεος Χ διαθέτει κύρια μονοκατοικία 180τμ και βοηθητικούς χώρους 65τμ. η κατοικία βρίσκεται σε περιοχή με τιμή ζώνης 3.500€ και ανήκει στο 100% στον υπόχρεο. Ακόμη διαθέτει εντός της οικίας εσωτερική πισίνα επιφάνειας 25τμ. Επίσης διαθέτει Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο 3.500κ.ε. με έτος πρώτης κυκλοφορίας το 2003 το οποίο ανήκει κατά 100% στον υπόχρεο και ένα Ε.Ι.Χ αυτοκίνητο 2.200κ.ε. με έτος πρώτης κυκλοφορίας 2009, το οποίο του ανήκει κατά 70%. Με τη σύζυγο του έχουν και μηχανοκίνητο σκάφος 27 μέτρων (έτος κατασκευής 2008) το οποίο ανήκει κατά 50% στον υπόχρεο και κατά 50% στη σύζυγο του.

Επιφάνεια σε τμ. κύριας κατοικίας	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 80	$80 \cdot 30€ = 2.400€$	$80 \cdot 40€ = 3.200€$
Για τα επόμενα 40	$40 \cdot 50€ = 2.000€$	$40 \cdot 65€ = 2.600€$
Για τα επόμενα 60	$60 \cdot 80€ = 4.800€$	$60 \cdot 110€ = 6.600€$
Δαπάνη βοηθητικών χώρων	$65 \cdot 30€ = 1.950€$	$65 \cdot 40€ = 2.600€$
Προσαύξηση λόγω τιμής ζώνης	$11.150€ + 40\% = 15.610€$	$15.000€ + 40\% = 21.000€$
Προσαύξηση λόγω μονοκατοικίας	$15.610€ + 20\% = 18.732€$	$21.000€ + 20\% = 25.200€$
Δαπάνη κύριας κατοικίας:	18.732€	25.200€
Α)Κυβικά εκατοστά Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 1.200	3.000€	4.000€
Για τα επόμενα 800	$300/100κ.ε. = 2.400€$	$600€/100κ.ε. = 4.800€$
Για τα επόμενα 1000	$500€/100κ.ε. = 5.000€$	$900/100κ.ε. = 9.000€$
Για τα επόμενα 500	$700€/100κ.ε. = 3.500€$	$1.200€/100κ.ε. = 6.000€$
Αφαίρεση λόγω παλαιότητας	$13.900€ - 30\% = 9.730€$	$23.800€ - 30\% = 16.660€$
Δαπάνη αυτοκινήτου:	9.730€	16.660€
Β)Κυβικά εκατοστά Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 1.200	3.000€	4.000€
Για τα επόμενα 800	$300€/100κ.ε. = 2.400€$	$600€/100κ.ε. = 4.800€$

Για τα επόμενα 200	500€/100κ.ε.=1.000€	900€/100κ.ε.=1.800€
Ποσοστό που ανήκει στο φορολογούμενο	6.400€*70%=4.480€	10.600€*70%=7.420€
Δαπάνη αυτοκινήτου:	4.480€	7.420€
Τετραγωνικά μέτρα εσωτερικής πισίνας	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα 25	25*200€=5.000€	25*320€=8.000€
Δαπάνη πισίνας:	5.000€	8.000€
Μήκος σκάφους σε μέτρα	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Μέχρι 7	8.000€	12.000€
Από 7 έως 10	3*2.000€=6.000€	3*3.000€=9.000€
Από 10 έως 12	2*5.000€=10.000€	2*7.500€=15.000€
Από 12 έως 15	3*10.000€=30.000	3*15.000€=45.000
Από 15 έως 18	3*15.000€=45.000	3*22.500€=67.500€
Από 18 έως 22	4*20.000€=80.000€	4*30.000€=120.000€
Από 22 έως 27	5*35.000€=175.000€	5*50.000€=250.000€
Δαπάνη σκάφους	354.000€	518.500€
Δαπάνη λόγω οικογενειακής κατάστασης	5.000€	5.000€
Συνολική ετήσια αντικειμενική δαπάνη:	18.732€+9.730€4.480€+ 5.000€+354.000€+5.000 €=396.942€	25.200€+16.600€+7.420€+8 .000€+518.500€+5.000€= 580.780€

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 26^ο

Ο υπόχρεος Μ. είναι έγγαμος και συνταξιούχος άνω των 65 ετών. Κατοικεί σε ιδιόκτητη μονοκατοικία 120τμ. σε περιοχή με τιμή ζώνης κάτω των 2.800€, του οποίου ανήκει 100%. Διαθέτει επίσης Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο 1.200κ.ε. με έτος πρώτης κυκλοφορίας το 2003 και του ανήκει στο 100%. Για το μισθό της οικιακής βοηθού που απασχολεί το 2011 κατέβαλλε 8.400€.

Επιφάνεια σε τμ. κύριας κατοικίας	Αντικειμενική δαπάνη	
	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα πρώτα 80	80*30€=2.400€	80*40€=3.200€
Για τα επόμενα 40	40*50€=2.000€	40*65€=2.600€
Προσαύξηση λόγω μονοκατοικίας	4.400€+20%=5.280€	5.800€+20%=6.960€
Δαπάνη κύριας κατοικίας:	5.280€	6.960€

Κυβικά εκατοστά Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου	Από 1-1-2010	Από 1-1-2011
Για τα 1.200	3.000€	4.000€
Αφαίρεση λόγω παλαιότητας	3.000€ -30%=2.100€	4.000€ -30%=2.800€
Δαπάνη αυτοκινήτου:	2.100€	2.800€
Δαπάνη για οικιακή βοηθό		8.400€
Δαπάνη λόγω οικογενειακής κατάστασης	5.000€	5.000€
Έκπτωση 30% λόγω συνταξιούχου	5280€+2.100€+5.000€= 12.380€ -30%=8.666€	6960€+2.800€+8.400€+5.00 0€=23.160€ -30%=16.212€
Συνολική ετήσια αντικειμενική δαπάνη:	8.666€	16.212€

4.6. Συμπέρασμα – διαπιστώσεις

Κλείνοντας την εργασία με θέμα «Τεκμήρια διαβίωσης – απόκτησης περιουσιακών στοιχείων» θα θέλαμε να σχολιάσουμε τον τρόπο επιβολής των τεκμηρίων. Ο σκοπός της εργασίας ήταν να γίνει ανάλυση του Ν.2238/94 σε ότι έχει σχέση με τα τεκμήρια. Δείξαμε αρκετά παραδείγματα έτσι ώστε να μας βοηθήσουν να εμπεδώσουμε καλύτερα τη λειτουργία των τεκμηρίων. Επίσης αναφέρονται όλες οι περιπτώσεις περί τεκμηρίων που πιστεύουμε ότι απασχολούν τον μέσο έλληνα φορολογούμενο. Τέλος θα θέλαμε να κάνουμε και το δικό μας σχόλιο σχετικά με τα τεκμήρια και κατά πόσο αυτά τελικά συμβάλλουν στην πάταξη της φοροδιαφυγής.

Όπως αναφέραμε και στις παραπάνω ενότητες, ειδικά από τη χρήση 2010 και μετά ο πίνακας πέντε 5 της φορολογικής δήλωσης είναι αρκετά σημαντικός για όλους τους φορολογούμενους και πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή από εδώ και στο εξής. Λανθασμένες εκτιμήσεις ή ακόμη και λανθασμένη συμπλήρωση του πίνακα 5 ίσως μας οδηγήσει στην επιβολή τσουχερών προστίμων από τη Δ.Ο.Υ. Είδη ένα χρόνο μετά από την εφαρμογή των τεκμηρίων παρατηρούνται αρκετές αλλαγές πάνω σ' αυτά. Για άλλη μια φορά θα θέλαμε να σας υπενθυμίσουμε ότι οι αυξήσεις των

τεκμηρίων σε σχέση με πέρσι είναι αρκετά τσουχτερές. Για τις κατοικίες λοιπόν αυτή η αύξηση αγγίζει σχεδόν το τριάντα τρία τοις εκατό (33%) ενώ για τα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα η αύξηση αγγίζει το εξήντα τοις εκατό (60%) σε κάποιες περιπτώσεις. Από αυτήν την άποψη, με την εφαρμογή των αυξημένων τεκμηρίων σε σχέση με πέρσι, δίνεται η δυνατότητα να αποκαλυφθούν κραυγαλέες περιπτώσεις φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής. Ήδη το 2011 συνελήφθησαν, περίπου 1,3 εκατομμύρια φορολογούμενοι οι οποίοι δήλωσαν εισόδημα 5,8 δισ. ευρώ αλλά η εφαρμογή των τεκμηρίων αποκάλυψε εισοδήματα 11,5 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Σαφώς βλέπουμε ότι με τις αλλαγές που γίνανε στα τεκμήρια υπάρχει η διάθεση από την πλευρά του υπουργείου οικονομικών να βάλει τέλος στη φοροδιαφυγή. Δεν μπαίνουμε στη διαδικασία να ερευνήσουμε και να αναλύσουμε εάν το ισχύον νομοσχέδιο λειτουργεί σωστά ή όχι καθώς ο ρόλος ο δικός μας είναι να δείξουμε τον τρόπο λειτουργίας αυτών. Έχοντας όμως υπόψη τον τρόπο λειτουργίας των τεκμηρίων μέχρι το 2009 και σε σχέση με τον τρόπο που λειτουργούνε αυτά σήμερα, επιτρέψτε μας να πούμε ότι με το ισχύον νομοσχέδιο παρατηρείτε μια αποτελεσματικότερη ενέργεια ως προς την πάταξη της φοροδιαφυγής. Έχει χαρακτηριστεί ως δίκαιη φορολογική μεταχείριση αφού ο καθένας φορολογείται για τα περιουσιακά στοιχεία που κατέχει.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ίσως μία από τις μεγαλύτερες αδυναμίες του φορολογικού συστήματος είναι να εντοπίσει και να περιορίσει τη φοροδιαφυγή. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα μεγάλα τμήματα του πληθυσμού να φοροδιαφεύγουν και να επωφελούνται σε βάρος των υπολοίπων. Στόχος της νέας φορολογικής πολιτικής είναι με κάθε δυνατό μέσο να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της φοροδιαφυγής που έχει μετεξελιχθεί σε "γάγγραινα" και απειλή της κοινωνικής συνοχής. Όλοι οι φορολογούμενοι και όλα τα εισοδήματα θα πάνε σε ενιαία φορολογική κλίμακα. Στόχος είναι να μην υπάρχει αναντιστοιχία στα δηλωθέντα περιουσιακά στοιχεία και στα πραγματικά εισοδήματα. Κάνοντας λοιπόν αυστηρότερο τον έλεγχο στο πόθεν έσχες, δύνεται η δυνατότητα στο υπουργείο οικονομικών να συλλάβει όσα εισοδήματα δεν δηλώνονται.

Τέλος κλείνοντας την παρούσα εργασία θα θέλαμε να τονίσουμε, για ακόμη μια φορά, ότι για τη σωστή συμπλήρωση των φορολογικών δηλώσεων απαιτείται σωστή μελέτη και ανάλυση όλων των διατάξεων της φορολογίας εισοδήματος Ν.2238/94 «Κώδικας φορολογίας εισοδήματος», έτσι ώστε να έχουμε το επιθυμητό αποτέλεσμα και να αποφεύγεται κάθε είδους πρόσθετης φορολογικής επιβάρυνσης. Γενικά συμπεραίνουμε, από τα παραδείγματα που είδαμε και από τον τρόπο εφαρμογής των τεκμηρίων μέχρι σήμερα, ότι η εφαρμογή αυτών έχει αποτελέσματα και θα βοηθήσει να παταχθεί η φοροδιαφυγή σε μεγάλο βαθμό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Απόστολος Λίολιος (2011).
«Ο έλεγχος των φορολογικών υποθέσεων – Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης και πόθεν έσχες».
2. Δημήτρης Σταματόπουλος – Αντώνης Καραβοκύρης (2010)
«Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων»
3. Ζιγκερίδης Γ. Δημήτρης (2011)
«Αντικειμενικές Δαπάνες – Τεκμήρια Διαβίωσης»
4. Παναγιώτης Θ. Ρέππας (2011)
«Ο φόρος ακίνητης περιουσίας (Φ.Α.Π.)»
5. Τότσης Χ. Παμίσος (2010)
«Κώδικας φορολογίας μεταβίβασης και κατοχής ακινήτων 2010»

ΑΡΘΡΑ ΣΤΟΝ ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΤΥΠΟ

Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ»

Εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ»

Εφημερίδα «ΗΜΕΡΗΣΙΑ»

Εφημερίδα «ΕΞΠΡΕΣ»

Εφημερίδα «ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ»

Εφημερίδα «ΚΕΡΔΟΣ»

Ετήσιο Περιοδικό «Δηλώστε έξυπνα 2011»

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

www.news247.gr

www.google.gr

www.nextdeal.gr

www.taxheaven.gr

www.megaline.gr

www.in.gr

www.capital.gr

www.voria.gr

www.axiplus.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

1.Τι είναι τεκμήριο – αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης

Τεκμήρια είναι η διάκριση των δαπανών που προσδιορίζουν το εισόδημα. Έτσι λοιπόν οι δαπάνες με τις οποίες προσδιορίζεται το εισόδημα του φορολογουμένου, διακρίνονται όπως αναφέρθηκε σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

- Αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες
- Δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων «πόθεν έσχες».

Τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του αντικειμενικού εισοδήματος είναι:

α) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της ιδιοκατοικούμενης ή μισθωμένης ή της δωρεάν παραχωρούμενης κύριας κατοικίας, καθώς και των βοηθητικών χώρων της κύριας κατοικίας.

β) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, που εκτιμάται με βάση τα τετραγωνικά μέτρα μιας ή περισσότερων ιδιοκατοικούμενων ή μισθωμένων δευτερευουσών κατοικιών.

γ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης.

δ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλλεται για ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης.

ε) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλλεται για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό.

στ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής.

ζ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα κυριότητας ή κατοχής (Υ.Π.Α.Μ).

η) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, δεξαμενής κολύμβησης που προκύπτει για τον κύριο ή κάτοχο αυτής.

θ) Η ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη του φορολογουμένου ορίζεται σε τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ προκειμένου για τον άγαμο και σε πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για τους συζύγους που υποβάλλουν κοινή δήλωση.

Κύρια κατοικία:

Ο προσδιορισμός της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης της κύριας κατοικίας γίνεται κλιμακωτά ανάλογα με την επιφάνειά της και διακεκριμένα για τους κύριους και βοηθητικούς χώρους.

Ως κύρια κατοικία θεωρείται η κατοικία που χρησιμοποιείται ως τέτοια και μπορεί να προέρχεται από:

- Ιδιοκατοίκηση,
- Μίσθωση,
- Δωρεάν παραχώρηση

Για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης κύριων χώρων δευτερεύουσας κατοικίας λαμβάνεται υπόψη το ήμισυ σε σχέση με αυτό που ισχύει για την κύρια κατοικία. Για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης των βοηθητικών χώρων της κύριας κατοικίας ορίζεται ποσό 40€/τμ. ανεξάρτητα από την επιφάνειά τους.

Μόνιμοι κάτοικοι εξωτερικού:

Οι κάτοικοι εξωτερικού που διατηρούν μία κατοικία στην Ελλάδα, θεωρείται για τη φορολογική αρχή ότι διατηρούν δευτερεύουσα κατοικία και λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης, εφόσον κατοικείται περιστασιακά. Αν η κατοικία είναι κενή, δηλώνεται μόνο στο Ε2. Κενή θεωρείται η κατοικία που δεν έχει κατανάλωση ρεύματος στη διάρκεια του χρόνου (εγχειρίδιο συνηθέστερων ερωτήσεων –απαντήσεων Υ.Ο., Μάιος 2011).

Ειδικά θέματα αντικειμενικής δαπάνης κατοικιών:

A) Για μισθωμένη κατοικία: Αν η κατοικία μισθώνεται ορισμένους μήνες μέσα στο έτος, τα ετήσια ποσά της αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης θα επιμερίζονται με βάση τους μήνες που διαρκεί η μίσθωση.

B) Εξοχική κατοικία: Επίσης, προκειμένου για δευτερεύουσες εξοχικές κατοικίες δεν ισχύει πλέον ο περιορισμός της ετήσιας δαπάνης διαβίωσης που προκύπτει από αυτές, σε τρεις μήνες το έτος (ΠΟΛ 1135/2010).

Γ) Για κενή κατοικία: Δεν υπολογίζεται ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης στις περιπτώσεις των κενών κατοικιών. Προκειμένου για κατοικίες που παραμένουν κενές για διάστημα μεγαλύτερο των έξι μηνών, απαιτείται η προσκόμιση φωτοαντίγραφων λογαριασμών της ΔΕΗ ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο (π.χ. λογαριασμοί ύδρευσης, κοινοχρήστων) από το οποίο να αποδεικνύεται ότι το ακίνητο ήταν κενό για όλο το υπόψη διάστημα.

Δ) Για Μόνιμους κατοίκους του εξωτερικού: Τέλος, γίνεται δεκτό ότι δεν υπολογίζεται αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης για δευτερεύουσες κατοικίες που μισθώνουν μόνιμοι κάτοικοι εξωτερικού για τουριστικούς λόγους.

Ε) Συνιδιοκτησία: Σε περίπτωση συνιδιοκτησίας του ακινήτου, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης θα υπολογίζεται με βάση τη συνολική επιφάνεια της κατοικίας και στη συνέχεια θα γίνεται ο επιμερισμός της, μεταξύ των συνιδιοκτητών, με βάση τα ποσοστά συνιδιοκτησίας τους. Διευκρινίζεται ότι, σε περίπτωση συνιδιοκτησίας μιας κατοικίας π.χ. από δύο συνιδιοκτήτες όπου ο ένας έχει παραχωρήσει το ποσοστό ιδιοκτησίας του στον άλλο προκειμένου ο τελευταίος να χρησιμοποιήσει την κατοικία στο σύνολό της, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης που προκύπτει από τη συνολική επιφάνεια της κατοικίας θα βαρύνει τον ιδιοκτήτη που χρησιμοποιεί την κατοικία αυτή.

Μη εφαρμογή του τεκμηρίου για ΕΙΧ αυτοκίνητα:

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη δεν εφαρμόζεται:

- Στα Ε.Ι.Χ. που διαθέτουν πιστοποιητικό αυθεντικότητας το οποίο εκδίδεται από διεθνή ή ημεδαπό φορέα που έχει αρμοδιότητα να εκδίδει τέτοιο πιστοποιητικό,
- Στα Ε.Ι.Χ. τα οποία είναι ειδικά διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους.

Αυτοκίνητα Επιχειρήσεων:

Στις περιπτώσεις εταιριών ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή ανωνύμων ή αστικών κλπ η αντικειμενική δαπάνη που αναλογεί σε αυτά λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη των:

- ΕΙΧ που ανήκουν σε Ο.Ε.

- Ομόρρυθμων εταίρων επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία.
- ΕΙΧ που ανήκουν σε Ε.Ε.
- Απλών εκτός των ετερόρρυθμων εταίρων επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία.
- ΕΙΧ που ανήκουν σε Κοινωνίες και Κοινοπραξίες που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα.
- Κοινωνών ή μελών της κοινοπραξίας φυσικών προσώπων, επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους.
- ΕΙΧ που ανήκουν σε Ε.Π.Ε.
- Των Φυσικών προσώπων, μελών της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών, κατά το ποσοστό συμμετοχής του καθενός στην εταιρία περιορισμένης ευθύνης, όταν οι διαχειριστές αυτής δεν είναι εταίροι της.
- Των Διαχειριστών της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης που είναι και εταίροι της, επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία περιορισμένης ευθύνης.
- ΕΙΧ που ανήκουν σε Α.Ε.
- Των Διευθυνόντων και εντεταλμένων συμβούλων, διοικητών ανωνύμων εταιριών και προέδρων των διοικητικών συμβουλίων τους, επιμεριζόμενη ισομερώς μεταξύ τους.
- ΕΙΧ που ανήκουν σε ατομική επιχείρηση Εφόσον χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες της επιχείρησης, για τον υπολογισμό της αντικειμενικής δαπάνης λαμβάνονται υπόψη όλα τα αυτοκίνητα (ΠΟΛ. 1094/1989).

Αν στις πιο πάνω περιπτώσεις οι εταίροι των ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή αστικών εταιριών, καθώς και των κοινωνιών ή κοινοπραξιών είναι νομικά πρόσωπα, η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει με βάση τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που έχουν στην κυριότητα ή την κατοχή τους λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη των φυσικών προσώπων, που μετέχουν σε αυτά τα νομικά πρόσωπα.

Ο περιορισμός της αντικειμενικής δαπάνης που αναλογεί σε κάθε φυσικό πρόσωπο που συμμετέχει σε εταιρείες. Όπως είναι ομόρρυθμες ή ετερόρρυθμες ή περιορισμένης ευθύνης ή ανωνύμων ή αστικών κοινωνιών ή κοινοπραξιών που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι οποίες έχουν στην κυριότητα ή στην κατοχή τους επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης. Για καθένα από τα πρόσωπα που βαρύνει η αντικειμενική δαπάνη, και για κάθε εταιρία δεν μπορεί να είναι ανώτερη από τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από αυτοκίνητο της εταιρίας.

Παράδειγμα

Ετερόρρυθμη εταιρία Ε.Ε με: ομόρρυθμα μέλη Α' φυσικό πρόσωπο 10%, Β' φυσικό πρόσωπο 20% και ετερόρρυθμα μέλη Γ' Ομόρρυθμη εταιρεία 25%, Δ' φυσικό πρόσωπο 15%, Ε' Ανώνυμη εταιρεία 30%, με ΕΙΧ με αντικειμενική δαπάνη 5.000 €, 7.000 € και 8.000€ αντίστοιχα.

Λύση:

Το ποσό της δαπάνης που αναλογεί σε κάθε ομόρρυθμό μέλος, έχει ως εξής:
Συνολική αντικειμενική δαπάνη : (5.000 € + 7.000 € + 8.000 €) = 20.000 € και επιβαρύνει αποκλειστικά τα δυο ομόρρυθμα μέλη φυσικά πρόσωπα:

Μέλος Α : $20.000 \text{ €} \times 10/30 = 6.666,67 \text{ €}$

Μέλος Β : $20.000 \text{ €} \times 20/30 = 13.333,33 \text{ €}$ και περιορίζεται σε 8.000 €

που είναι η μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη Ε.Ι.Χ. της εταιρείας.

Αντικειμενική δαπάνη Ανήλικου τέκνου: λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη του γονέα που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα και αν αυτός έχασε τη γονική μέριμνα, του άλλου γονέα, ανεξάρτητα από το εάν για το τέκνο αυτό υπάρχει υποχρέωση υποβολής ξεχωριστής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Στη δήλωση που θα υποβάλλει το ανήλικο τέκνο θα γράψει τα στοιχεία του αυτοκινήτου, χωρίς να γράψει το ποσό της αντικειμενικής δαπάνης στον αντίστοιχο κωδικό της δήλωσης.

Περιορισμός της αντικειμενικής δαπάνης ανάλογα με τους μήνες κυριότητας ή κατοχής του Ε.Ι.Χ. προκύπτει, αν αποκτηθεί ή μεταβιβασθεί με οποιονδήποτε τρόπο επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης κατά τη διάρκεια του έτους. Τότε η αντικειμενική δαπάνη περιορίζεται σε τόσα δωδέκατα όσοι και οι μήνες κυριότητας ή κατοχής του αυτοκινήτου. Διάστημα μεγαλύτερο από δεκαπέντε (15) ημέρες λογίζεται ως ολόκληρος μήνας.

Εικονική μεταβίβαση ή απόκτηση αυτοκινήτων – Συγκυριότητα:

Αν μεταβιβασθεί ή αποκτηθεί εικονικά αυτοκίνητο από περισσότερα πρόσωπα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη του ισχύει αυτοτελώς στο σύνολό της για καθέναν από τους συμβαλλομένους. Εικονική θεωρείται η μεταβίβαση ή η κτήση που πραγματοποιείται ιδίως μεταξύ συγγενών εξ αίματος ή εξ αγχιστείας κατ' ευθεία γραμμή ή εκ πλαγίου μέχρι και τον τρίτο βαθμό, επιτρέπεται όμως η ανταπόδειξη. Όταν η συγκυριότητα είναι πραγματική, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιμερίζεται κατά το λόγο των ιδανικών μεριδίων καθενός συγκυρίου.

Αμοιβές προσωπικού:

Οι κατώτατες αμοιβές μη οικόσιτου οικιακού προσωπικού προσδιορίζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα Εθνική Γενική ΣΣΕ και ορίζονται ως, ημερομίσθιο (άγαμος χωρίς προϋπηρεσία) στο ποσό των 33,04 ευρώ και ως μισθός (άγαμος χωρίς προϋπηρεσία) στο ποσό των 739,56 ευρώ (ΠΟΛ 1080/2011). Για το λοιπό προσωπικό ισχύουν τα κατώτατα όρια ημερομισθίων και μισθών επί των οποίων υπολογίζονται οι ασφαλιστικές εισφορές από τον αρμόδιο Ασφαλιστικό Φορέα.

Αεροσκάφη:

Με τις διατάξεις της παρ. 2. α. του άρθρου 21 του Ν. 3943/2011, προστέθηκε νέα περίπτωση προσδιορισμού αντικειμενικής δαπάνης και αφορά τις υπερελαφρές πτητικές αθλητικές μηχανές (Υ.Π.Α.Μ.) που υπάγονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 4 του υπ' αριθμ. Δ2/26314/8802/27.7.2010 Κανονισμού υπερελαφρών πτητικών αθλητικών μηχανών (ΦΕΚ 1360 Β'), στο ποσό των (20.000) ευρώ.

Ελάχιστη αντικειμενική Δαπάνη:

Με τις διατάξεις της περίπτωσης θ' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του ΚΦΕ, ορίζεται ως ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη του φορολογουμένου το ποσό των:

- 3.000(τριών χιλιάδων) ευρώ προκειμένου για τον άγαμο και σε
- 5.000(πέντε χιλιάδων) ευρώ για τους συζύγους που υποβάλλουν κοινή δήλωση.

Αμφισβήτηση ποσού αντικειμενικής δαπάνης:

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 16 του ν. 2238/94, όπως ισχύει από 1.1.2010 εφόσον συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις, το ετήσιο συνολικό ποσό της τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης του φορολογουμένου, μπορεί να αμφισβητηθεί από το φορολογούμενο.

Σύμφωνα με τη νέα διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε. παρέχεται πλέον η δυνατότητα σε όλους τους φορολογούμενους να αμφισβητήσουν την ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης, εφόσον το αποδεικνύουν με πραγματικά στοιχεία με τις προϊσχύουσες διατάξεις, η επίκληση περιστατικών και στοιχείων που αμφισβητούν το συνολικό ποσό της αντικειμενικής δαπάνης, περιορίζονταν αποκλειστικά στα πρόσωπα που προαναφέρθηκαν.

2.Δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (πόθεν έσχες)

Αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, δίτροχων ή τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων, πλοίων αναψυχής και λοιπών σκαφών αναψυχής, αεροσκαφών και κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας (αξία άνω των 10.000), αγορά – ανέγερση ακινήτων.

Πρώτη κατοικία:

- Από 1/1/2010 έως 22/4/2010 απαλλάσσεται
- Από 23/4/2010 έως 16/12/2010 δεν απαλλάσσεται
- Από 17/12/2010 έως 31/12/2013 απαλλάσσεται , (ν. 3899/2010), (ισχύει για κάθε ακίνητο)

Δαπάνη αγοράς ακινήτου μεγαλύτερη από την αντικειμενική Αν το τίμημα που καθορίζεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια είναι μεγαλύτερο από την πιο πάνω αξία, ως καταβαλλόμενη δαπάνη λαμβάνεται το καθοριζόμενο σε αυτά τα συμβόλαια τίμημα Λοιπά έξοδα αγοράς ακινήτου Αγορά ακινήτου με δόσεις.

Δαπάνη αγοράς ακινήτου κατά ψιλή κυριότητα ή επικαρπία (ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ) Σε περίπτωση σύστασης επικαρπίας για ορισμένο χρόνο, η αξία της επικαρπίας υπολογίζεται σε ποσοστό της αξίας της πλήρους κυριότητας το οποίο ορίζεται ίσο με το 1/20 της αξίας αυτής για κάθε έτος διάρκειας, με τον περιορισμό ότι η αξία της επικαρπίας αυτής δεν μπορεί να υπερβεί τα 8/10 της αξίας της πλήρους κυριότητας. Μέρος του έτους λογίζεται ως ολόκληρο έτος. Η αξία της ψιλής κυριότητας βρίσκεται αν από την αξία της πλήρους κυριότητας αφαιρέσουμε την αξία της επικαρπίας.

Δάνεια:

Από 23.4.2010, η χορήγηση δανείων προς οποιονδήποτε αποτελεί τεκμήριο πριν εξαιρούνταν τα δάνεια προ εταιρίες ή κοινοπραξίες ή κοινωνίες από τα μέλη τους.

Μη εφαρμογή τεκμηρίου:

- Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη Ε.Ι.Χ. αναπήρου, το οποίο απαλλάσσεται από τέλη κυκλοφορίας.
- Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη Ε.Ι.Χ. προσωπικού επιχειρήσεων που υπάγονται στις διατάξεις του Α.Ν. 89/1967, του Α.Ν. 378/1968 και του άρθρου 25 του νόμου 27/1975 και ΔΕΝ διαμένει μόνιμα στην Ελλάδα.
- Μεταπωλητές μεταχειρισμένων αυτοκινήτων ειδικού καθεστώτος ΦΠΑ (ακινησία).
- Σκάφη αναψυχής μονίμων κατοίκων εξωτερικού.
- Αγορά πάγιου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης.
- Αγορά Ε.Ι.Χ. ειδικά διασκευασμένων για πρόσωπα με κινητικές αναπηρίες.
- Φυσικά πρόσωπα με συνήθη κατοικία στην Αλλοδαπή και χωρίς εισόδημα στην Ελλάδα.

Μειώσεις αντικειμενικών δαπανών για συνταξιούχους άνω των 65 ετών κατά 30%. Οι ετήσιες αντικειμενικές δαπάνες που υπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 16 προκειμένου για συνταξιούχους οι οποίοι έχουν υπερβεί το 65ο έτος της ηλικίας τους εφαρμόζονται μειωμένες κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) των όσων προκύπτουν σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις.

Μη εφαρμογή αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών σε φυσικό πρόσωπο που έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του στην αλλοδαπή και δεν αποκτά εισόδημα στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. η' του άρθρου 18 (μη

εφαρμογή αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών) του ν. 2238/1994, όπως προστέθηκε με την παρ. 3.α. του άρθρου 21 του Ν.3943/2011 και ισχύει από 1/1/2011 και μετά, φυσικό πρόσωπο που έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του στην αλλοδαπή, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών εφόσον το πρόσωπο αυτό δεν αποκτά εισόδημα στην Ελλάδα. Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 2238/1994, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 3943/2011 και ισχύει από 31-3-2011, ως συνήθης θεωρείται η διαμονή στην Ελλάδα η οποία υπερβαίνει τις εκατόν ογδόντα τρεις (183) ημέρες συνολικά μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος. Η διαμονή τεκμαίρεται ως συνήθης, εκτός αν ο φορολογούμενος αποδείξει διαφορετικά.

Κάλυψη τεκμηρίων:

- Απαλλασσόμενα ή φορολογούμενα με ειδικό τρόπο εισοδήματα
- Απαλλασσόμενα ή φορολογούμενα με ειδικό τρόπο εισοδήματα αποκτηθέντα στην αλλοδαπή
- Χρηματικά ποσά που δε θεωρούνται εισόδημα
- Χρηματικά ποσά από πώληση περιουσιακών στοιχείων
- Εισαγωγή συναλλάγματος
- Λήψη δανείων με αποδεικτικά στοιχεία
- Δωρεά ή γονική παροχή χρηματικών ποσών
- Ανάλωση κεφαλαίου προηγούμενων ετών

Ανάλωση κεφαλαίου προηγούμενων ετών:

Για τον προσδιορισμό του κεφαλαίου ανά έτος προς ανάλωση, λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

- Πραγματικά εισοδήματα που έχουν φορολογηθεί ή νόμιμα απαλλαγεί από το φόρο, τα οποία προκύπτουν από συμψηφισμό των θετικών και αρνητικών στοιχείων αυτών,
- Χρηματικά ποσά που δεν θεωρούνται εισόδημα,
- Χρηματικά ποσά που προέρχονται από διάθεση περιουσιακών στοιχείων,
- Δάνεια,
- Δωρεές, γονικές παροχές χρηματικών ποσών
- Οποιοδήποτε άλλο ποσό το οποίο αποδεδειγμένα έχει εισπραχθεί

Από τα παραπάνω ποσά, εκπίπτουν οι δαπάνες που προσδιορίζονται στα άρθρα 16 και 17, ανεξάρτητα αν απαλλάσσονται από τον προσδιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Στη βιβλιογραφία αναφέρθηκαν οι πηγές απ' όπου αντλήσαμε τις πηγές ώστε να μπορέσουμε να γράψουμε αυτή την εργασία. Εδώ θα θέλαμε να αναφέρουμε τις πηγές απ' όπου αντλήθηκε το μεγαλύτερο μέρος του υλικού. Είναι κυρίως ελληνόγλωσσα βιβλία και ηλεκτρονικές εφημερίδες. Στο πρώτο κεφάλαιο αρκετές πηγές αντλήθηκαν από τον ισότοπο www.taxheaven.gr.

Για να φέρουμε εις πέρας την εργασία χρειάστηκε να αντλήσουμε πηγές από συγγράμματα που γράφτηκαν ειδικά για τα τεκμήρια. Σε μεγαλύτερο βαθμό έγινε χρήση του συγγράμματος του Απόστολου Λιόλιου «Ο έλεγχος των φορολογικών υποθέσεων Τεκμήρια διαβίωσης – απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (2011)». Από το συγκεκριμένο σύγγραμμα αντλήθηκαν οι περισσότερες πληροφορίες για τη συγγραφή του μεγαλύτερου μέρους του δευτέρου κεφαλαίου. Επίσης για την ολοκλήρωση όλων των παραδειγμάτων που παρουσιάζονται στη συγκεκριμένη εργασία, σημαντική ήταν η βοήθεια αντλήσαμε από τον ισότοπο της ηλεκτρονικής εφημερίδας www.voria.gr.

Για την ολοκλήρωση του τρίτου κεφαλαίου ένα μεγάλο μέρος των πληροφοριών αντλήθηκε από το σύγγραμμα του Σταματόπουλου Δ. – Καραβοκύρη Α. «Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων (2010)» καθώς επίσης και από το σύγγραμμα του Απόστολου Λιόλιου «Ο έλεγχος των φορολογικών υποθέσεων Τεκμήρια διαβίωσης – απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (2011)».

Για την ολοκλήρωση του τέταρτου κεφαλαίου χρειάστηκε να χρησιμοποιήσουμε το μεγαλύτερο μέρος των πηγών από το ετήσιο οικονομικό περιοδικό «Δηλώστε έξυπνα 2011». Ενώ σημαντικές πληροφορίες αντλήθηκαν από

τις ηλεκτρονικές σελίδες www.capital.gr και www.news247.gr. Σε μικρότερο βαθμό χρησιμοποιήθηκαν οι υπόλοιπες πηγές που αναφέρονται στη βιβλιογραφία.

Κλείνοντας θα θέλαμε να σημειωθεί ότι συλλέχτηκαν αρκετά στοιχεία, κατά τη διάρκεια όπου γινόταν η συγγραφή της εργασίας. Χρησιμοποιήσαμε τα στοιχεία αυτά που νομίζαμε ότι αποτυπωνόταν καλύτερα παραδείγματα και αναφορές περί τεκμηρίων. Ακόμη έγινε αξιόπιστη των στοιχείων που βρήκαμε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών, σε ότι αφορά τα τεκμήρια.